

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Atzinums Nr.6
par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu kūdras ieguvei (kūdras ieguves
lauku paplašināšana) kūdras atradnē „Lielais Aknīstes purvs”, Aknīstes
novada Aknīstes pagastā

Derīgs līdz 2019.gada 18.maijam

Paredzētās darbības ierosinātājs:

SIA „*NORDTORF*”, reģistrācijas Nr.40003308988, adrese: „Aerodroms”, Aknīstes pagasts, Aknīstes novads, LV-5208, tālr. 65220930 (turpmāk arī Ierosinātāja).

Ziņojuma izstrādātājs:

SIA „*Vides Eksperti*”, reģistrācijas Nr.40003820612, adrese: Ganību dambis 24D-317A, Rīga, LV-1005, tālr. 27507017 (turpmāk arī Izstrādātāja).

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk arī Birojs):

- 2015.gada 10.decembrī iesniegts ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums par kūdras ieguvi (kūdras ieguves lauku paplašināšana) kūdras atradnē „*Lielais Aknīstes purvs*”, Aknīstes novada Aknīstes pagastā.
- 2016.gada 3.martā iesniegta ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma par kūdras ieguvi (kūdras ieguves lauku paplašināšana) kūdras atradnē „*Lielais Aknīstes purvs*”, Aknīstes novada Aknīstes pagastā aktuālā redakcija (turpmāk Ziņojums).
- 2016.gada 23.martā Birojā iesniegti Ziņojuma precizējumi.
- 2016.gada 11.maijā Birojā iesniegta Ziņojuma papildinformācija.

Atzinums izdots saskaņā ar likuma „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk Novērtējuma likums) 20. panta pirmo daļu un tajā noteikti nosacījumi saskaņā ar šā likuma 20.panta desmito daļu.

1. Paredzētās darbības nosaukums:

Derīgā izrakteņa – kūdras ieguve (turpmāk Paredzētā darbība).

2. Paredzētās darbības iespējamā norises vieta:

Aknīstes novada Aknīstes pagasts, nekustamais īpašums „*Lielais Aknīstes purvs*” (kadastra Nr. 5625 002 0111); zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 5625 002 0075 zemes vienības daļa ar kadastra apzīmējumu 5625 002 0075 8002 (turpmāk Darbības vieta vai Īpašums), derīgo izrakteņu atradne „*Lielais Aknīstes purvs*” (turpmāk arī Atradne).

3. Īss paredzētās darbības raksturojums:

3.1. Vispārēja informācija par Paredzēto darbību, ietekmes uz vidi novērtējumu un Paredzētās darbības ierosinātāju:

- 3.1.1. Kūdras atradne „*Lielais Aknīstes purvs*” atrodas nekustamajā īpašumā „*Lielais Aknīstes purvs*” (kadastra Nr.5625 002 0111), kas sastāv no piecām zemes vienībām. Nekustamais īpašums pieder AS „*Latvijas valsts meži*”. Ierosinātāja ir noslēgusi līgumu ar AS „*Latvijas valsts meži*” par trīs nekustamā īpašuma „*Lielais Aknīstes purvs*” zemes vienību un zemes vienību daļu iznomāšanu. Iznomātās atradnes teritorijas tiek iedalītas vairākos kūdras laukumos: 2011.gada inventarizācijas iecirknī, kura kopējā platība ir 460 ha un 2013.gada izpētes iecirknī, kura kopējā platība ir 141,5 ha. 2011.gada inventarizācijas iecirknis tiek iedalīts Rietumu (Īpašuma zemes vienība 5625 002 0111) un Austrumu (Īpašuma zemes vienības daļa 5625 002 0075 8001) laukumos, kuros šobrīd visā to platībā kūdras ieguvī veic Ierosinātāja. Savukārt Darbības vieta atrodas 2013.gada izpētes iecirknī (Īpašuma zemes vienības daļa 5625 002 0075 8002), kura kopējā platība ir ~141,5 ha (Ziņojuma 5.pielikums).
- 3.1.2. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju, sākotnēji kūdras ieguves paplašināšana atradnē „*Lielais Aknīstes purvs*” tika plānota visā 2013.gada izpētes iecirkņa teritorijā, 141,5 ha platībā. Tādēļ ietekmes uz vidi novērtējums tika veikts pieņemot, ka kūdras ieguve tiks veikta visā 2013.gada izpētes iecirkņa platībā, kā arī ņemot vērā, ka Ierosinātāja kūdras ieguvī veic arī Darbības vietai blakus esošajos Lielā Aknīstes purva Rietumu un Austrumu laukos. Tomēr pēc Ziņojuma 1.redakcijas sabiedriskās apspriešanas un tās gaitā saņemtajiem institūciju viedokļiem, kā arī izsverot plānotos Paredzētās darbības ietekmes uz vidi samazinošos pasākumus, platība, kurā plānots veikt derīgā izrakteņa ieguvī, ir samazināta. Ņemot vērā iepriekš minēto, kūdras ieguvī paredzēts veikt 2013.gada izpētes iecirkņa centrālajā daļā, ~80 ha platībā (Ziņojuma 3.1.1. attēls).
- 3.1.3. Paredzētā darbība ietver derīgā izrakteņa - kūdras ieguvī. Prioritāri kūdras ieguvī paredzēts veikt ar grieztās kūdras paņēmienu, iegūstot gabalkūdru. Plānoto darbību paredzēts veikt secīgi, īstenojot vairākus posmus, kas ietver gan purvu un mežu zemes transformāciju par kūdras atradni, gan kūdras lauku susināšanas sistēmas un ūdens novadīšanas tīkla izveidi un kūdras lauku sagatavošanu izstrādei, gan ugunsdrošības pasākumu nodrošināšanu, gan pagaidu piebraucamo ceļu izveidi, gan kūdras ieguvī, pielietojot atbilstošu tehnoloģiju, gan izstrādāto lauku rekultivāciju. Iegūto un uz lauka izžāvēto gabalkūdru paredzēts transportēt uz Ierosinātājai piederošo kūdras fabriku tālākai kūdras substrātu ražošanai un realizācijai.
- 3.1.4. No Ziņojumā ietvertās informācijas izriet, ka kūdras izstrādi Atradnē paredzēts veikt 20 – 40 gadus. Šobrīd Atradnē esošās kūdras ieguves apjoms gadā ir ~35 800 t (238 800 m³) gabalkūdras. Paredzētās darbības gaitā, paplašinot kūdras ieguves teritoriju, gabalkūdras ieguves apjomu, pie nosacītā miruma 40 %, plānots palielināt par 18 000 t (120 000 m³) gadā, tādējādi kopējais Atradnē iegūtās gabalkūdras apjoms, uzsākot Paredzēto darbību, būs 53 8000 t (358 800 m³) gadā.
- 3.1.5. Kūdras ieguves lauku sagatavošanu to izstrādei vidēji paredzēt veikt 6 mēnešus gadā (5 dienas nedēļā, vidēji no 8:00 – 17:00) jeb ~960 h/gadā, laikā, kas nebūs piemērots kūdras ieguvei. Savukārt kūdras ieguvī paredzēts veikt laika posmā no maija līdz septembrim (5 dienas nedēļā), strādājot ~8 h/dienā jeb ~800 h/gadā, vidēji no plkst. 8:00 – 17:00, atkarībā no laikapstākļiem. Iegūtās kūdras transportēšanu paredzēt veikt darba dienās no plkst. 8:00 – 17:00.
- 3.1.6. Novērtējuma likuma 1.pielikuma 25.punkts noteic, ka ietekmes uz vidi novērtējums ir nepieciešamas darbībām, kas paredz derīgo izrakteņa ieguvī 25 ha un lielākā platībā vai kūdras ieguvī 150 ha vai lielākā platībā, bet 3.²pants ietver nosacījumus, ka sākotnējais

izvērtējums nepieciešams vairākām līdzīgām paredzētajām darbībām, kuras ietekmē vienu un to pašu teritoriju un kuru izmaiņu rezultātā summāri tiks sasniegtas šā likuma 1. un 2.pielikumā minētās robežvērtības un, vērtējot plānoto un pēdējo piecu gadu laikā veikto izmaiņu summu vai plānoto un kopš iepriekšējā sākotnējā izvērtējuma pabeigšanas veikto izmaiņu summu. Pamatojoties uz sākotnējā izvērtējuma rezultātiem un ņemot vērā Novērtējuma likuma 4.panta prasības, kā arī esošo un plānoto darbību kopējās platības un ietekmes, Paredzētajai darbībai ar Biroja 2014.gada 13.jūnijā lēmumu Nr.539 „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*” tika piemērots ietekmes uz vidi novērtējums. Biroja lēmums tika izdots SIA „*NORDTORF*” (reģistrācijas Nr.40003308988, adrese: „*Aerodroms*”, Aknīstes pagasts, Aknīstes novads, LV-5208). SIA „*NORDTORF*” 2014.gada 14.oktobrī Birojam nosūtīja Pilnvaru Nr.39, ar kuru tā pilnvaroja SIA „*Vides Eksperti*” veikt visas nepieciešamās darbības un saņemt visu dokumentāciju, kas saistītas ar ietekmes uz vidi novērtējumu. 2014.gada 1.decembrī Birojs izdeva Programmu Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam. 2015.gada 10.decembrī Birojā tika iesniegts SIA „*Vides Eksperti*” sagatavotais Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums, kuru Birojs ar 2016.gada 12.janvāra vēstuli Nr.3-01/76, pamatojoties uz Novērtējuma likuma 20.panta (2) un (3) daļu, lūdza papildināt ar nepieciešamo informāciju. 2016.gada 3.martā Birojā tika iesniegta SIA „*Vides Eksperti*” sagatavotā Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma aktuālā redakcija. 2016.gada 23.martā Birojā tika iesniegti precizējumi Ziņojuma 4.1.16.tabulā sniegtajai informācijai. Birojs ar 2016.gada 24.marta vēstuli Nr.3-01/408 lūdza izvērtēt Birojā 2016.gada 23.martā saņemto DAP vēstuli Nr.4.9/20/2016-N-E ar viedokli par Ziņojumā sniegtajiem atradnes „*Lielais Aknīstes purvs*” rekultivācijas risinājumiem un sniegt atbildes nepieciešamajiem jautājumiem. 2016.gada 11.maijā Birojā tika iesniegta SIA „*Vides Eksperti*” sagatavotā Ziņojumam nepieciešamā papildinformācija (Ziņojuma 2.11.nodaļa) un 2016. gada 16.maijā Birojā tika saņemts SIA „*NORDTORF*” skaidrojums par plānoto kūdras lauku paplašināšanu un rekultivācijas iespējām Lielajā Aknīstes purvā.

3.2. Darbības vietas un esošās situācijas raksturojums:

- 3.2.1. Kūdras atradne „*Lielais Aknīstes purvs*” atrodas Aknīstes novada Aknīstes pagasta Z daļā, ~6 km uz ZA no Aknīstes pilsētas. Atradnes kopējā platība ir ~1050 ha, savukārt rūpnieciski izmantojamās kopējā platība ir 810 ha, no tiem 460 ha platībā Atradnes Rietumu un Austrumu laukumos pašlaik kūdras ieguvī veic Ierosinātāja. Paredzēto darbību plānots veikt ~80 ha platībā Atradnes 2013.gada izpētes iecirkņa centrālajā daļā.
- 3.2.2. Gan esošās, gan Paredzētās darbības vietas tiešā tuvumā neatrodas neviena apdzīvota vieta, dzīvojamā vai sabiedriskā ēka, vai sabiedriskas nozīmes objekti. Darbības vietai tuvākā dzīvojamā māja ir viensēta „*Saules*”, kas atrodas ~640 m uz R, bet, saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju, viensēta šobrīd ir sliktā tehniskā stāvoklī un neapdzīvota (pamesta). Savukārt tuvākās viensētas Atradnē esošajām ieguves vietām ir „*Blunovi*”, „*Šeltes*” un „*Žagari*”, kas atrodas attiecīgi ~400 m uz R, ~850 m uz D un ~900 m uz Z no Rietumu lauka, un „*Grāvīši*”, kas atrodas ~750 m uz Z no Austrumu lauka. Tuvākās dzīvojamās mājas un to attālumi no Atradnes norādīti Ziņojuma 3.1.1.attēlā.
- 3.2.3. Reģionālais autoceļš P74 (Siliņi – Aknīste – Lietuvas robeža) ar asfalta segumu šķērso Lielo Aknīstes purvu un sadala to divās daļās. Virzienā uz Aknīsti labajā pusē no autoceļa P74 atrodas un tam piekļaujas kūdras ieguves Rietumu laukums, bet kreisajā pusē – Austrumu laukums un Darbības vieta, kas atrodas ~700 m attālumā no autoceļa P74. Autoceļš P74 Aknīstē šķērso reģionālo autoceļu P73 (Vecumnieki –

Nereta - Subate) ar asfalta segumu. Abus minētos autoceļus paredzēts izmatot iegūtās kūdras transportam uz Ierosinātās kūdras fabriku Aknīstes novada Aknīstes pagasta īpašumā „*Aerodroms*”, uz Z no Aknīstes pilsētas. Iegūtās kūdras transportēšanas maršruts virzās gar vairākām viensētām (atrodas to tiešā tuvumā) un daļēji caur Aknīstes pilsētu.

- 3.2.4. Saskaņā ar Aknīstes pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojuma 2006. – 2018.gadam (turpmāk Teritorijas plānojums) grafiskās daļas kartē „*Aknīstes pilsētas ar lauku teritoriju plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana un aizsargjoslas 2006. – 2018. griezumi*” norādīto, Darbības vieta atrodas derīgo izrakteņu ieguves teritorijā (Rk), kuras galvenais zemes izmantošanas veids atbilstoši Teritorijas plānojuma „*Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem ar griezumiem*” ir derīgo izrakteņu ieguve, būvju (pievadceļu u.c.) izbūve, kas nepieciešama derīgo izrakteņu ieguvei un citi izmantošanas veidi (atskaitot apbūvi), līdz uzsākta derīgo izrakteņu ieguve. Darbības vietai piegulošajām purva teritorijām noteiktais zonējums arī ir derīgo izrakteņu ieguves teritorijas, kuras ieskauj mežsaimniecības teritorijas (M).
- 3.2.5. Atbilstoši sertificēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta (turpmāk Eksperts) vērtējumam, Lielā Aknīstes purva neizstrādātā daļā, kas atrodas pa kreisi no autoceļa P74, virzienā uz Aknīsti, atbilst Eiropas Savienības aizsargājamam biotopam Latvijā 91D0* *Purvaini meži*, bet minētās teritorijas centrālā daļa atbilst Eiropas Savienības aizsargājamam biotopam Latvijā 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās*. Paredzētās darbības vietā pāreja starp purvu un mežu ir pakāpeniska un grūti nosakāma. Saskaņā ar Eksperta vērtējumu īpaši aizsargājamā biotopa 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* kvalitāte atkarībā no susināšanas ietekmes atbilst vidēji ietekmētam biotopam. Minētajā teritorijā sīkkrūmi (piemēram, purva vaivariņš *Leduma palustre*, sila virsis *Calluna vulgaris*) veido vienlaidus audzes, ko tikai vietām pārtrauc nelielas ieplakas ar parasto baltmeldru *Rhynchospora alba*, purva šeihcēriju *Scheuchzeria palustris*, apaļlapu raseni *Drosera rotundifolia* u.c. Savukārt īpaši aizsargājamā biotopa 91D0* *Purvaini meži* kvalitāte apsekotajā teritorijā vērtēta kā zema, jo raksturojošo struktūrelementu (kritalas, sausokņi, lēni augoši bioloģiski veci koki) skaits ir neliels. Atbilstoši Eksperta vērtējumam apsekotajās Lielā Aknīstes purva teritorijās nav konstatētas īpaši aizsargājamās augu sugas.
- 3.2.6. Savu vērtējumu par Darbības vietā un tai piegulošajā teritorijā esošajām ornitoloģiskajām vērtībām sniedzis sertificēts ornitoloģijas jomas eksperts (turpmāk Eksperts). Saskaņā ar Eksperta atzinumu dažādu apsekojumu gaitā Paredzētās darbības un tās tiešā tuvumā konstatēta 61 putnu suga. Apsekojumu gaitā konstatētas 9 Ministru kabineta 2000.gada 14.novembra noteikumos Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*” un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību 1.pielikumā iekļautās sugas – pelēkā dzilna *Picus canus*, melnā dzilna *Dryocopus martius*, dzērve *Gus grus*, mežirbe *Bonasa bonasia*, niedru lija *Circus aeruginosus*, ķīķis *Pernis apivorus*, rubenis *Tetrao tetrix*, vakarlēpis *Caprimulgus europaeus* un grieze *Crex crex*. Saskaņā ar Eksperta vērtējumu neraugoties uz to, ka Darbības vietā un tās tiešā tuvumā konstatētas vairākas īpaši aizsargājamās putnu sugas, tās, ņemot vērā teritorijā esošo priežu veidoto projektīvo segumu, nav uzskatāmas par purviem specifiskajām putnu sugām nozīmīgu dzīvotni. Purviem raksturīgās putnu sugas nevienā no apsekojumiem nav konstatētas.
- 3.2.7. Darbības vietai tuvākā Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija (Natura 2000) ir dabas liegums „*Dimantu mežs*”, kas atrodas vairāk kā 3 km attālumā uz Z no tās. Savukārt ~1,5 km ZA virzienā no Darbības vietas atrodas mikroliegums un tā

buferzona, kas izveidots īpaši aizsargājamās putna sugas (melnā stārķa *Ciconia nigra* aizsardzībai).

- 3.2.8. Darbības vieta atrodas Austrumlatvijas zemienes DR daļā, Aknīstes nolaidenuma centrālajā daļā. Teritorijas reljefs ir vāji viļņots, bet kūdras atradnes teritorijā – praktiski plakans. Purva A daļā tā kritums ir neliels un vērts A (uz Radžupi), R (uz Arālīti) un D-DR virzienā (uz Dienvidsusēju). Zemes virsmas absolūtais augstums Lielā Aknīstes purva A (šobrīd neizstrādātajā) daļā ir no ~113,0 – 114,4 m vjl, daļā, kuru šobrīd izstrādā (2011.gada inventarizācijas iecirknī) no ~112,0 – 113,0 m vjl, bet plānotās Darbības vietai pieguļošajās teritorijas – 111,0 – 112,0 m vjl, Radžupes tuvumā pat no 105,0 – 109,0 m vjl.
- 3.2.9. Lielā Aknīstes purva teritorijas ģeoloģiskā griezumā apakšējo daļu veido augšējā devona Pļaviņu svītas (D_3pl) nogulumieži (dolomīti, dolomītmerģeļi un māli) un augšējā pleistocēna glacigēnie nogulumi (gQ_3/tv) (morēna un smilšaini – mālaini veidojumi). Virs tiem uzguļ mūsdienu jeb holocēna nogulumi, galvenokārt purva nogulumi (bQ_4), kas arī veido Atradnes derīgo materiālu – kūdru.
- 3.2.10. Purva pamatnē iegul pēdējā apledojuuma (Latvijas) glacigēnie nogulumi (gQ_3/tv) – sarkanbrūna vai brūna mālsmilts un smilšmāls ar granti un oļiem (morēna), veidojot vismaz 10 – 15 m biezu slāni, bet virs tiem, tieši zem kūdras slāņa, – aleirītiski - mālainu glaciolimnisko (lgQ_3/tv) nogulumu slānis, kura biezums reti pārsniedz 5 m, bet atsevišķās vietās var pieaugt pat līdz 10 m un vairāk, galvenokārt morēnas virsmas pazeminājumos. Purva pamatnes atzīme svārstās no ~110,0 – 112,0 m vjl. Purva nogulumu slāņa maksimālais biezums ir 4,4 m, bet vidējais – 2,54 m. Zemāk iegul vidēji un labi sadalījušies kūdra (vidējā sadalīšanās pakāpe ~30 %), bet virs tās - mazsadalījušās kūdras slānis, kura biezums ir no 0,3 – 2,5 m (vidēji – 1,26 m). Lielā Aknīstes purva kūdru pēc botāniskā sastāva galvenokārt veido fuskuma sfagnu, spilvju – sfagnu un magelānsfagnu kūdra.
- 3.2.11. Inženierģeoloģiskos apstākļus Atradnē nosaka dažādas ģenēzes un sastāva grunšu biezums un to ieguluma dziļums. Kvartāra nogulumus purva teritorijā veido smilšainas un mālainas gruntis un augsne. Atbilstoši ģeotehniskajai grunšu klasifikācijai (LVS 437:2002 „*Būvniecība – Gruntis - Klasifikācija*”) Atradnes teritorijā sastopamās gruntis pieder pie biogēnajām gruntīm (kūdra), neklinšainām mīkstām saistītām gruntīm jeb māliežiem (glaciolimniskais smilšmāls un mālsmilts) un irdenām nesaistītām gruntīm jeb drupiežiem (smilts). Kvartāra grunšu komplekss, neskatoties uz dažādu tā sastāvdaļu ģenēzi, ir samērā viendabīgs pēc sastāva, konsistences un stiprības – deformācijas īpašībām. Kopumā Atradnes inženierģeoloģiskie apstākļi pēc to sarežģītības pakāpes tiek vērtēti kā vienkārši.
- 3.2.12. Darbības vietas un tai pieguļošajai teritorijai no mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem raksturīga pārpurvošanās, kā rezultātā izveidojies augstā tipa purvs. Minētajā teritorijā pārpurvošanās procesus veicina gan kopumā nelielais reljefa krituma gradients Aknīstes nolaidenuma sīkpaugurainē, gan rajona ģeomorfoloģiskās īpatnības (plaša pazeminājumu izplatība starp ZA virzienā orientētiem pacēlumiem), gan ūdeni vāji caurlaidīgu mālainu nogulumu, galvenokārt morēnas smilšmāla un mālsmilts, arī glaciolimnisku mālu, atrašanās ieplaku pamatnē. Citi mūsdienu ģeoloģiskie procesi nenorisinās vispār vai arī var attīstīties tikai ciešā saiknē ar ūdens līmeņa izmaiņām, notiekot pārpurvošanās vai purva teritoriju degradācijas procesiem.
- 3.2.13. Lielā Aknīstes purva un tā apkārtējā teritorija nav pieskaitāma pie paaugstināta ģeoloģiskā riska nogabaliem. Kvartāra nogulumu biezums veido līdz 25 m biezu slāni, kas ir pietiekams, lai augšējā devona Pļaviņu svītas dolomītus pasargātu no izskalošanās vai ķīmiskas dēdēšanas jeb karsta procesiem.

- 3.2.14. Darbības vietas un tai piegulošās teritorijas pazemes ūdeņu apmaiņas zonas augšējo daļu veido kvartāra horizontu komplekss un augšdevona Pļaviņu spiedienūdens horizonts. Kvartāra horizontu kompleksu, sākot no zemes virsmas, veido bezspiediena jeb gruntsūdens horizonts un augšējā pleistocēna glacigēno nogulumu (morēnas) slānī esošo smilts un/vai smilts – grants materiāla lēcu un starpslāņu horizonts vai pat vairāki horizonti. Pleistocēna nogulumos esošie ūdens horizonti pieder pie spiediena – bezspiediena vai spiediena horizontiem, kas ir hidrauliski izolēti un dabiski labi aizsargāti no potenciāli iespējamā piesārņojuma no gruntsūdeņiem iekļūšanas tajos, jo augšējā pleistocēna nogulumu slāni, kura biezums ir vismaz 15 – 18 m, veido ūdeni vāji caurlaidīgie glaciolimniskie (aleirīts un māls) un glacigēnie (morēna) nogulumi. Ņemot vērā minēto nogulumu ūdens filtrācijas īpašības un to, ka Pļaviņu ūdens horizonts iegul vismaz 23 – 27 m dziļumā, nav sagaidāms, ka Plānotā darbība jebkādā veidā varētu ietekmēt Pļaviņu ūdens horizontu. Lielā Aknīstes purva A daļā gruntsūdens iegul kūdrā, dziļumā no nulles līdz dažiem desmitiem centimetru, kopā ar virszemes ūdeņiem (atsevišķās lāmās un novadgrāvjos) veidojot vienotu hidroloģisko sistēmu.
- 3.2.15. Lielā Aknīstes purva A daļai raksturīga virszemes ūdens un gruntsūdens notece visos virzienos no purva kupola. Galvenā ar purvu saistītā ūdensšķirtne (~114 m vjl.) to šķērso DA-ZR virzienā, nedaudz uz D no tā centra. Darbības vietas Z daļā purva ūdens noplūst uz ZA, virzienā, kādā jau agrāk ierīkots novadgrāvis un uz novadgrāvi, kas ierīkots gar esošajiem kūdras ieguves laukiem, un Z virzienā uz esošo novadgrāvi paralēli AS „Latvijas valsts meži” ceļam. Savukārt Darbības vietas A daļā ūdens plūsmas virziens galvenokārt orientēts DA un D virzienā uz esošajiem novadgrāvjiem.
- 3.2.16. Atradnes teritorija atrodas Lielupes baseinā, ūdensšķirtnes starp Lielupes un Daugavas baseiniem tiešā tuvumā, jo uz D no purva esošā Eglonas upīte pieder Daugavas baseinam, bet no tā uz A esošā Radžupe, uz Z esošā Goba un uz R esošā Arālīte ir Lielupes baseina upes.
- 3.2.17. Aknīstes purvam tuvākā ūdenstece ir Radžupe, kas tek gar tā A malu, virzienā no ZA uz DA un ietek Dienvidsusējā, ir tās labā krasta pieteka. Radžupe, atbilstoši „Lielupes upju baseinu apsaimniekošanas plānam 2016. – 2021.gadam”, atrodas ūdensobjekta L169 Dienvidsusēja apgabalā. Radžupe atrodas ~700 m attālumā no Darbības vietas un Paredzētās darbības gaitā purva ūdeņus no kūdras izstrādes laukiem plānots novadīt tajā. Atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 30.marta noteikumu Nr.318 „Noteikumi par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru” 4.pielikumam Radžupes ūdens saimnieciskā iecirkņa kods ir 38648. Radžupe nav iekļauta Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumu Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” 2¹.pielikumā – to upju un upju posmu, kas noteikti par prioritārajiem zivju ūdeņiem, sarakstā.
- 3.2.18. Darbības vietai piegulošajā teritorijā meliorācijas darbi veikti jau agrāk (Jēkabpils rajona sovhoza „Aknīste” zemes gabala „Maiznieki” meliorācijas tehniskā darba projekts; šifrs 40472), galvenokārt, lai susinātu meža zemes, izveidotu novadgrāvjus gar nozīmīgākajiem ceļiem un padziļinātu vai iztaisnotu atsevišķas mazās upītes. Arī uz A no purva esošā Radžupe tās augštecē ir regulētā un saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 13.jūnija noteikumu Nr.328 „Par valsts meliorācijas sistēmu un valsts nozīmes meliorācijas sistēmu nodošanu valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” valdījumā” 1.pielikumu tās ūdens saimnieciskā iecirkņa kods ir 38648. Minētā iecirkņa baseina platība ir 129,8 km², bet kopējais garums – 22,3 km, tajā skaitā 11,93 km garš regulēts posms. Ūdens saimnieciskais iecirknis ekspluatācijā pieņemts 1962. un 1990.gadā. Daļa no

agrākajos laikos ierīkotajiem novadgrāvjiem funkcionē joprojām, arī AS „*Latvijas valsts meži*” paralēli jaunierīkotajiem meža ceļiem veido novadgrāvjus.

3.2.19. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju Darbības vieta atrodas pilnīgi noslēgtā mežu un purvainu mežu ainavā. Paredzētās darbības vietas tiešā tuvumā neatrodas neviena dzīvojamā vai sabiedriskā ēka, no autoceļa P74 to atdala meža nogabals un gar autoceļu augoši koki. Tādejādi nav konstatēti pieejami skatu punkti, no kuriem būtu redzama Darbības vieta. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam Darbības vietas vai tai piegulošās teritorijas tiešā tuvumā neatrodas neviens kultūrvēsturisks vai dabas tūrisma objekts. Ziņojumā norādīts, ka tuvākais dabas objekts ir Velna jeb Radžupes ala, kas ir garākā ala Zemgalē (5 m), kas atrodas Radžupes krasta ~5 km uz Darbības vietas.

3.2.20. Atradnes un tai piegulošajā teritorijā atbilstoši 1997.gada 5.februāra „*Aizsargjoslu likums*” (turpmāk Aizsargjoslu likums) un Teritorijas plānojumam ir noteiktas vairākas aizsargjoslas.

3.2.20.1. Lielā Aknīstes purva neizstrādātajai daļai noteikta 50 m plata aizsargjosla meža augšanas apstākļu tipos uz sausām, nosusinātām, slapjām minerālaugsnēm un nosusinātām kūdras augsnēm un 100 m aizsargjosla meža augšanas apstākļu tipos uz slapjām kūdras augsnēm. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai Aknīstes novada teritorijas plānojumā aizsargjoslas ap purviem grafiski nav attēlotas, tās attēlojamas un precizējamās detālplānojumos, zemes ierīcības un būvprojektos. Ņemot vērā to, ka purva robežas līdz šim nav precīzi noteiktas, Ziņojumā norādīts, ka purva aizsargjosla nav limitējošais faktors, kas ierobežo kūdras ieguves procesu.

3.2.20.2. Meliorācijas būvju un ierīču aizsargjoslas noteiktas 10 m platumā uz abām pusēm no ūdensnotekas kroles. Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā aizsargjoslas ap meliorācijas būvēm un ierīcēm mēroga noteiktības dēļ nav grafiski attēlotas. Tās jāattēlo un jāprecizē detālplānojumos, zemes ierīcības projektos un būvprojektos. Papildus tam Izstrādātāja 2014.gada 21.novembrī ir saņēmusi VSIA „*Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi*” Jēkabpils sektora atzinumu Nr.J.3/2014-40 (Ziņojuma 2.pielikums), kurā sniegta informācija, ka 390 m attālumā no sākotnēji plānotās ieguves vietas (kuras platība ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā ievērojami samazināta) atrodas Valsts nozīmes ūdensnoteka „*Radžupe*” (ŪSIK kods 38648:01), kuras aizsargjoslas platums saskaņā ar Aizsargjoslu likumu ir 50 m un ekspluatācijas aizsargjosla ir 10 m attālumā no grāvja kroles. Savukārt blakus plānotajai ieguves vietai atrodas meliorācijas objekts „*Maiznieki*” (šifrs 40472, izbūvēts 1979.g.), kurā atrodas novadgrāvis N-193, kura aizsargjoslas platums ir 10 m no grāvja kroles, kas atrodas 36 m attālumā no Paredzētās darbības vietas. Citas aizsargjoslas Paredzētās darbības teritoriju neskar.

3.2.21. Darbības vieta nav noteikta kā piesārņota vai potenciāli piesārņota vieta.

3.3. Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums:

3.3.1. Atbilstoši Valsts vides dienesta 2014.gada 19.februārī sagatavotajai Derīgo izrakteņu (izņemot pazemes ūdeņus) atradnes pasei (turpmāk Atradnes pase) (derīga līdz 2033.gada 27.jūnijam) kūdras atradnē „*Lielais Aknīstes purvs*” (Kūdras fonda Nr.4808) kopējais akceptētais derīgo izrakteņu krājumu apjoms ir 3141 tūkst. t (W=40%) A kategorijas kūdras krājumu (tajā skaitā 1490,47 tūkst. t mazsadalījies

kūdra un 1650,53 tūkst. t vidēji un labi sadalījusies kūdra). Atradnē esošie kūdra krājumi akceptēti 2013.gada 9.decembrī (protokola Nr.70). No tiem 406,30 tūkst t. kūdras (tajā skaitā 192,57 tūkst. t mazsadalījusies kūdra un 213,73 tūkst. t vidēji un labi sadalījusies kūdra) atrodas 2013.gada izpētes iecirknī, kurš izvietots atradnes „*Lielais Aknīstes purvs*” A daļā un kura platība ir 141,51 ha, kas sakrīt ar Paredzētās darbības gaitā sākotnēji izstrādāt plānoto platību. Vidējais augstā tipa purva kūdras derīgā slāņa biezums minētajā iecirknī ir 2,54 m (mazsadalījusies kūdra vidēji 1,26 m, bet vidēji un labi sadalījusies kūdra vidēji 1,28 m). Derīgo materiālu pārsvarā veido augstā tipa fuskuma sfagnu, spilvju – sfagnu un magelānsfagnu kūdra. Galvenie kūdras kvalitātes vidējie rādītāji Lielā Aknīstes purva 2013.gada izpētes iecirknī esošajai mazsadalījušajai kūdrai ir sadalīšanās pakāpe (R) 15%, relatīvais mitrums (W) 93,2%, pelnainība 1,9% un pH 2,6, kas attiecīgi vidēji un labi sadalījušajai kūdrai ir R=30%, W=93,1%, pelnainība 2,6% un pH 3,2. Atbilstoši Atradnes pasē norādītajam kūdras izmantošana ir iespējama lauksaimniecībā.

- 3.3.2. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju pēc Ziņojuma 1.redakcijas sabiedriskās apspriešanas un tās gaitā saņemtajiem institūciju viedokļiem, kā arī izsverot plānotos Paredzētās darbības ietekmes uz vidi samazinošos pasākumus un sabalansētu kūdras ieguvu, platība, kurā plānots veikt derīgo izrakšanu ieguvu, ir samazināta. Ņemot vērā iepriekš minēto, kūdras ieguvu paredzēts veikt 2013.gada izpētes iecirkņā (Lielā Aknīstes purva A) centrālajā daļā ~80 ha platībā. Plānotā ieguves laukuma robežas, plānoto kartu grāvju, esošo un janierīkojamo notekgrāvju posmu, plānotā tehnoloģiskā ceļa un ugunsdzēsības dīķa/nosēdinātājbaseina izvietojuma principiālā shēma attēlota Ziņojuma 3.pielikumā.
- 3.3.3. Ziņojumā tiek apskatīti vairāki mūsdienās pielietotie kūdras ieguves tehnoloģiskie paņēmieni, frēzēšanas, slāņparaugu, ekskavācijas un griešanas paņēmieni. Tomēr kā Paredzētās darbības tehnoloģiskās alternatīvas tiek apskatītas un salīdzinātas divas - kūdras ieguve ar griešanas paņēmieni (grieztās kūdras jeb gabalkūdras ieguve) un kūdras ieguve ar frēzēšanas paņēmieni (frēzkūdras ieguve). Ziņojumā sniegta informācija, kā Paredzētās darbības gaitā kūdras ieguvei kā primāro kūdras ieguves veidu plānots izmantot grieztās kūdras paņēmieni.
- 3.3.4. Darbības vietā esošā vāji sadalījusies augstā tipa (gaišā) kūdra ir īpaši piemērota gabalkūdras ieguvei. Pielietojot minēto ieguves paņēmieni, tā pilnībā saglabā savas agrofizikālās īpašības, kā rezultātā tiek iegūta augstas kvalitātes gabalkūdra. Pielietojot grieztās kūdras ieguves paņēmieni, nav nepieciešama kūdras lauku nosusināšana līdz noteiktam mitruma līmenim. Pirms gabalkūdras ieguves kūdras lauks tiek profilēts, nostumjot nederīgo virskārtu no ieguves virsmas. Gabalkūdras ieguvu veic izmantojot griešanas mašīnu „*Steba*”. Kūdras ieguves sezonā paralēli kartu grāvjiem tiek raktas divas tranšejas katrā kārtā ar šķērsgriezumu 0,64 m². Griežot kūdru, tiek iegūti taisnstūra paralēlskaldņu bloki, kuru izmēri var atšķirties, atkarībā no dažādiem apstākļiem vai nepieciešamības. Izgrieztās kūdras sākotnējais mitrums ir 89 – 92 %. Izgrieztos kūdras blokus griešanas mašīna novieto uz tranšejas malas. Pēc bloku izžāvēšanas veic to pārkraušanu ar rokām. Žūšanas procesā kūdras bloku pārkraušana tie veikta divas reizes, nepieciešamības gadījumā kūdras bloki tiek pārklāti ar plēvi. Kad kūdra ir izžuvusi līdz vajadzīgajam līmenim, tā tiek krauta autotransportā un nogādāta uz Ierosinātās kūdras fabriku tālākai kūdras substrāta ražošanai. Pēc grieztās kūdras slāņa izņemšanas kūdras irdenā kārtā tiek sastumta atpakaļ tranšējās un tālāk tiek veikta otrā kūdras slāņa nostrāde. Savukārt pēc kūdras slāņa nostrādes tiek veikta kartu grāvju pārtīrīšana, bet pēc 10 gadiem tiks veikts kūdras lauka nosusināšanas sistēmas remonts.
- 3.3.5. Darbības vietā nav paredzēts būvēt jaunas paliekošas būves. Visi ar Paredzētās darbības īstenošanas tehnisko nodrošinājumu un darbinieku vajadzībām saistītie

objekti – ražošanās ēkas, darbinieku atpūtai un sanitārajām vajadzībām pielāgotas telpas, kūdras ieguves tehnikas rezerves daļu uzglabāšana un tehnikas degvielas uzpildes punkts, atrodas ārpus Darbības vietas, ~12 km attālumā no tās, SIA „*NORDTORF*” ražošanas bāzes teritorijā Aknīstes novada Aknīstes pagasta īpašumā „*Aerodroms*”.

- 3.3.6. Lauku sagatavošanu kūdras ieguvei paredzēts sākt ar teritorijas atmežošanu un apauguma novākšanu. Kūdras ieguves lauku plānots sagatavot 3 gadu laikā, vidēji 6 mēnešus gadā, laikā, kad nav piemēroti apstākļi kūdras ieguvei. Teritorijas sagatavošanai plānots izmantot vienu buldozeru un vienu ekskavatoru. Liela izmēra koki no paredzētās darbības teritorijas tiks izvākti ar tehnikas palīdzību, bet mazāki koki un krūmi – ar rokas instrumentu palīdzību. Teritorijas sagatavošanas darbu laikā izvestos krūmus un celmus plānots šķeldot un izmantot SIA „*NORDTORF*” kūdras fabrikas apkurei.
- 3.3.7. Kūdras lauku nosusināšanai paredzēts ierīkot kartu grāvjus, ūdens noteci paštes ceļā organizējot uz esošiem vai jaunizveidojamiem novadgrāvjiem. No purva novadāmo ūdeni pirms novadīšanas uz novadgrāvjiem un Radžupi paredzēts nostādināt nosēddīķī, kas tiks izveidots plānotā ieguves lauka DR, lai nostādinātu novadāmajā ūdenī esošās cietās (kūdras) daļiņas. Savukārt ūdens no novadgrāvjiem tiks novirzīts uz Radžupi, kas tek gar Lielā Aknīstes purva A malu, ~600 m attālumā no Darbības vietas. Esošos novadgrāvjus paredzēts pārtīrīt. Lielākais no purva novadāmā ūdens daudzums Paredzētās darbības gaitā tiks novadīts uz DA. Purva ūdens novadīšanas principālā shēma attēlota Ziņojuma 3.pielikumā.
- 3.3.7.1. Kūdra ir labi degošs materiāls, tādēļ tās ieguves vietās īpaša uzmanībā jāpievērš ugunsdrošībai. Ugunsdrošības pasākumu nodrošināšanai Darbības vietā visas nepieciešamās ugunsdrošības prasības tiks ievērotas atbilstoši normatīvajiem aktiem. Ugunsdrošības pasākumi Paredzētās darbības gaitā tiks organizēti atbilstoši SIA „*NORDTORF*” līdzšinējai pieredzei un izstrādātajai ugunsdrošības instrukciju, kas izveidota, pamatojoties uz ugunsdrošības riska novērtējumu. Instrukcijā noteiktas pamatprasības, kas jāievēro SIA „*NORDTORF*” kūdras ieguves iecirkņu teritorijā. Paredzētās darbības gaitā plānots īstenot sekojošus ugunsdrošības pasākumus:
- 3.3.7.2. Ap plānoto kūdras ieguves teritoriju tiks ierīkoti nosusināšanas grāvji, kas ierobežo uguns izplatību blakus esošajās teritorijās kūdras lauku ugunsgrēka gadījumā.
- 3.3.7.3. Jaunā ieguves lauka DR daļā paredzēts izveidot ūdens ņemšanas baseinu un uzstādīt norādi par ūdens ņemšanas vietu atbilstoši normatīvajiem aktiem par ugunsdrošības prasībām kūdras ieguves laukos. Nepieciešamības gadījumā ugunsdzēsības transports piekļuvei plānotajiem kūdras ieguves laukiem izmantos AS „*Latvijas valsts*” zemes ceļus un pagaidu ceļus no dzelzsbetona plātnēm.
- 3.3.7.4. Kūdras ieguves laikā paredzēts izmantot tehniku, kas ir aprīkota ar dzirksteļu slapētājiem un ugunsdzēsāmajiem aparātiem. Katrs tehniskais līdzeklis tiks nodrošināts ar spaini ar 5 m garu virvi iespējamā ugunsgrēka dzēšanai.
- 3.3.7.5. Kūdras ieguves teritorijas robežās paredzēts ierīkot ugunsdrošības joslas (atstarpes), kurās tiks izcirsti koki un novākti ciršanas atlikumi un kritālas. Ugunsdrošības nolūkos tajās netiks novietota iegūtā kūdra vai kokmateriāli. Joslu platums tiks saskaņots ar vietējo ugunsdrošības un glābšanas dienestu, kā arī zemes īpašnieku.

- 3.3.7.6. Atbilstoši ugunsdrošības prasībām kūdras grēdu maksimālais izmērs nedrīkst pārsniegt $100 \times 50 \times 20$ m, bet attālums starp tām nedrīkst būt mazāks par 8 m. Pie grēdām (gar to garākajām malām) jānodrošina piebrauktuves vismaz no divām pusēm. Kūdras grēdās regulāri jānodrošina temperatūras kontrole un, konstatējot temperatūras bīstamu paaugstināšanos, jāveic pasākumi, kas novērš ugunsgrēka izcelšanos. Vietas, kur paredzēts uzglabāt kūdru, tiks attīrītas no degtspējīgiem atkritumiem un augu paliekām.
- 3.3.7.7. Ugunsnedrošajos periodos paredzēts organizēt dežūras un citus atbilstošus ugunsdrošības pasākumus. Smēķēšanai tiks ierīkotas speciālas vietas pie kanāliem ar ūdeni vai ūdenskrātuvēm.
- 3.3.7.8. Ugunsgrēka gadījumā nekavējoties par situāciju tiks informēts Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests un Valsts meža dienests, kā arī informētas objektā nodarbinātās personas. Atbildīgie darbinieki pirms ugunsdzēsēju ierašanās ugunsgrēka vietā uzņems ugunsgrēka dzēšanas vispārējo vadību un organizē dzēšanas darbus atbilstoši izstrādātajai ugunsdzēsības instrukcijai, iesaistot citus darbiniekus un izmantojot ugunsdzēsības inventāru un līdzekļus. Pēc atbildīgo dienestu ierašanās darbinieki rīkosies saskaņā ar dotajiem norādījumiem.
- 3.3.8. Pirms kūdras ieguves uzsākšanas nepieciešama kūdras lauku planēšana un profilēšana (virsmas sagatavošana ieguvei). Pēc kūdras lauku atcelmošanas tos paredzēts nopprofilēt, izveidojot vajadzīgo kūdras lauku virsmas formu, pēc nepieciešamības kūdras virsējo slāni atbrīvojot arī no sīku koku, viršu un krūmāju saknēm. Pēc profilēšanas palikušo augu atliekas un no kūdras slāņa atdalīto virskārtu paredzēts novākt un izvietot lauka malā, paralēli tehnoloģiskajam ceļam un izmantot kā gatavās produkcijas krautnes pamatu.
- 3.3.9. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai Darbības vietā kūdras ieguvei prioritāri plānots izmantot grieztās kūdras paņēmienu, iegūstot gabalkūdru. Atradnē kūdras ieguvi plānots veikt 20 – 40 gadus. Papildus Atradnē esošajai kūdras ieguvei, uzsākot Paredzēto darbību, kūdras ieguves apjoms tiks palielināts par ~18 tūkst. t (120 tūkst. m³) pie nosacītā mitruma 40% gadā. Tādējādi Atradnē kopumā gadā plānots iegūt ~53,8 tūkst. t (358,8 tūkst. m³) kūdras. Kūdras ieguvi, atkarībā no laikapstākļiem, plānots veikt no maija līdz septembrim (5 dienas nedēļā), vidēji laikā no plkst. 8:00 līdz 17:00, darbiniekiem kūdras ieguves vietā strādājot 8 h dienā jeb ~800 h/gadā. Kūdras izstrādes grafiks tiek pielāgots atbilstoši laikapstākļiem. Iegūtās kūdras daudzums tiks uzskaitīts, aprēķināts un reģistrēts uzskaites žurnālā atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Ne retāk kā reizi septiņos gados paredzēts veikt kūdras ieguves lauku inventarizāciju un tās rezultātus apkopot kūdras ieguves inventarizācijas lietā.
- 3.3.10. Darbības vieta piekļaujas esošā kūdras ieguves Austrumu lakuma malai, gar kuru jau ir izveidots dzelzsbetona plātņu ceļš, savukārt caur esošo Austrumu laukumu iet ceļš ar grants segumu, kas pieder AS „Latvijas valsts meži”, un jau šobrīd tiek izmantots iegūtās kūdras transportam. Tādēļ piebraucamais ceļš, pa kuru no Darbības vietas plānots izvest iegūto kūdru, jau daļēji eksistē. Paredzētās darbības gaitā nav plānota jaunu pastāvīgu ceļu izbūve. Iegūtās produkcijas izvešanu Darbības vietā plānots organizēt pa pagaidu piebraucamajiem ceļiem gar novadgrāvju malām, kuru izveidei tiks izmantotas dzelzsbetona plātnes (tehnoloģiskie pagaidu ceļi) un tie tiks izveidoti pirms ieguves darbu uzsākšanas. Tālāk piebraucamie ceļi gan no esošajiem kūdras ieguves Rietumu un Austrumu laukiem, gan Darbības vietas pievienojas reģionālajam autoceļam P74 (Siliņi – Aknīste – Lietuvas robeža). Iegūtās kūdras

transportēšanas maršruts pa minēto autoceļu uz D turpinās līdz Aknīstei, kur tas uz A nogriežas pa reģionālo autoceļu P73 (Vecumnieki – Nereta - Subate) līdz piebraucamajam ceļam uz SIA „*NORDTORF*” kūdras pārstrādes ražotni Aknīstes novada Aknīstes pagasta īpašumā „*Aerodroms*”, uz ZA no Aknīstes pilsētas. Kopējais kūdras transportēšanas maršruta garums ir ~10 km. Reģionālie autoceļi ir klāti ar asfalta segumu un uz tiem nav transportlīdzekļu pārvietošanās ierobežojumi. Iegūtās kūdras transportēšana paredzēta darba dienās, darba laikā no plkst. 8:00 – 17:00, galvenokārt izmantojot kravas automašīnas, kuru ietilpība ir 90 m³ (kravas autotransporta masa bez kravas – 15 t, ar kravu – līdz 40 t) un kuras ir pārklātas ar pārsegumu (tentiem), lai pasargātu no pārvadājamā kūdras materiāla putēšanas. Gadā kopumā, ņemot vērā gan esošo, gan Paredzēto darbību, paredzēts veikt ~3980 reusus gadā jeb ~7960 reusus turp – atpakaļ.

- 3.3.11. Visa kūdras ieguves tehnikai nepieciešamā degviela tiek glabāta un tehnika tiks uzpildīta ārpus Darbības vietas, dīzeļdegvielas uzpildes stacijā SIA „*NORDTORF*” ražošanas bāzes teritorijā. Degvielas uzpildes punkts ir aprīkots atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kā arī Ierosinātājai ir izsniegta atļauja B kategorijas piesārņojošās darbības veikšanai ražotnes teritorijā.
- 3.3.12. Paredzētās darbības gaitā ūdensapgādes un kanalizācijas ierīkošana nav nepieciešama. Darbiniekiem nepieciešamais ūdens tiks piegādāts Darbības vietā. Savukārt darbinieku vajadzībām tiks uzstādītas pārvietojamās biotualetes un nodrošināta to regulāra izvešana.
- 3.3.13. Paredzētās darbības gaitā radīsies neliels daudzums sadzīves atkritumu un ražošanas procesa plēve, kas tiks savākti un atbilstoši uzglabāti līdz to izvešanai. Sadzīves atkritumu savākšanai paredzēts uzstādīt konteinerus, kuri tiks pārvietoti atkarībā no strādājošo darbības vietas ieguves laukā. Ierosinātāja sadarbojas ar atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu SIA „*Eco Latgale*”, kas nodrošina gan Paredzētās darbības gaitā radušos plastmasas (plēves), gan sadzīves atkritumu izvešanu un apsaimniekošanu saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas normatīviem. Savukārt izstrādes lauku ierīkošanas gaitā izvērtos krūmus, celmus, saknes u.c. apaugumu paredzēts savākt un izvest uz esošajam Austrumu laukam piegulošā ceļa malu, kur tiks uzstādīta mobilā šķeldošanas iekārta un sašķeldots noņemtais apaugums. Pārstrādātā šķelda tiks izmantota Ierosinātājai piederošās kūdras fabrikas apkurē.
- 3.3.14. Atbilstoši Ziņojumā norādītajai informāciju Darbības vietu kūdras ieguvei Ierosinātājā nomā no AS „*Latvijas valsts meži*”. Saskaņā ar noslēgto zemes nomas līgumu Ierosinātājai rakstiski no AS „*Latvijas valsts meži*” jāpieprasa nosacījumi rekultivācijas projekta izstrādei, tādējādi izstrādāto platību rekultivāciju paredzēts īstenot saskaņā ar AS „*Latvijas valsts meži*” prasībām. Ziņojumā novērtēts, ka no dabas vērtību saglabāšanas viedokļa kā prioritārais rekultivācijas veids paredzēta renaturalizācija, kas sekmētu Lielā Aknīstes purva atjaunošanos, izstrādātajās teritorijās atjaunojot sākotnējo mitruma režīmu. Kūdras lauka rekultivāciju paredzēts uzsākt lauka daļās, kurā atlikušā kūdras slāņa biezums ir 0,3 – 0,6 m, bet kā minimālā platība, kurā ir lietderīgi uzsākt rekultivāciju, pieņemti 20 ha. Paredzētās darbības gaitā paplašināmā kūdras lauka rekultivācija tiek plānota kopskatā ar Atradnē esošajiem kūdras laukiem. Ņemot vērā esošo situāciju, primārā Atradnes daļa, kurā paredzēts uzsākt rekultivāciju, ir Rietumu lauks, jo tajā šobrīd ir vismazākais kūdras slāņa biezums (vidēji 3,5 m). Ziņojumā prognozēts, ka Rietumu lauku izstrādās ne ātrāk kā pēc 25 gadiem, tādēļ arī Atradnes rekultivāciju nav racionāli uzsākt ātrāk kā pēc 25 gadiem. Tomēr Atradnes izstrādes intensitāte būs atkarīgā arī no derīgā materiāla pieprasījuma tirgū. Turpmāk Atradnes rekultivācijas tālākā virzība tiks plānota vadoties pēc izstrādes apjoma, pieprasījuma un kūdras slāņa biezuma Atradnes esošajos un plānotās izstrādes laukos. Rekultivāciju

paredzēts veikt posmos, kas ietver atlikušā kūdras slāņa biezuma un tā aizņemtās platības novērtēšanu; piemērota izstrādātā kūdras lauka daļas sagatavošanu rekultivācijai pakāpeniski aizsprostojot, aizberot vai aizstumjot esošos grāvjus, lai veicinātu purvam optimāla mitruma režīma veidošanos rekultivējamā lauka daļā. Noslēdzot kūdras ieguvei kādā no visiem kūdras ieguves laukiem, pārējās meliorācijas sistēmas tiks slēgtas.

- 3.3.15. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai un veiktajam novērtējumam vides kvalitātes novērtēšanas monitorings, īstenojot Paredzēto darbību, nav nepieciešams.

3.4. Paredzētās darbības iespējamie alternatīvie risinājumi:

- 3.4.1. Ziņojumā, vērtējot Paredzētās darbības alternatīvos risinājumus, izvērtētas divas kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas:
- 3.4.1.1. 1.altrnatīvas gadījumā kūdras ieguve tiek veikta ar frēzēšanas paņēmieni, iegūstot frēzkūdru;
- 3.4.1.2. 2.alternatīvas gadījumā kūdras ieguve tiek veikta ar griešanas paņēmieni, iegūstot griezto kūdru jeb gabalkūdru.
- 3.4.2. Ziņojumā vērtētās kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas savstarpēji salīdzinātas, izvērtējot galvenos kritērijus, kas saistīti ar iegūstamās kūdras mitrumu, trokšņa līmeņa un gaisa kvalitātes izmaiņām no kūdras ieguves tehnikas, ugunsbīstamību un sociālekonomiskajiem aspektiem. Alternatīvu salīdzinājums apkopots Ziņojuma 6.1.1.tabulā.
- 3.4.3. Katrai no vērtētajām kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvām ir savas priekšrocības un trūkumi. Ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā novērtējot un salīdzinot minētās Paredzētās darbības gaitā pielietojamās kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas, sevišķi to radīto ietekmi uz gaisa kvalitāti un troksni, nav konstatēti tādi fakti, kas nepieļautu kādu no ieguves tehnoloģiju alternatīvām pielietot kūdras ieguvei Paredzētās darbības gaitā. Tomēr Ziņojumā norādīts, ka kā primārais kūdras ieguves veids Paredzētās darbības gaitā ir gabalkūdras ieguve.

4. Izvērtētā dokumentācija:

- 4.1. Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālās vides pārvaldes (turpmāk Pārvalde) 2014.gada 17.aprīļa vēstule Nr.2.5-5/893 un Pārvaldes Ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Nr.DA14SI0015 un lietas materiāli.
- 4.2. Biroja 2014.gada 13.jūnija lēmums Nr.286 „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*” Paredzētajai darbībai.
- 4.3. Aknīstes novada pašvaldības 2014.gada 15.jūlija vēstule Nr.1.-9/365 „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”, ar kuru tā informē, ka nepieprasa organizēt Paredzētās darbības sākotnējo sabiedrisko apspriešanu.
- 4.4. Biroja 2014.gada 22.jūlija vēstule Nr.3-01/1197 „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”.
- 4.5. Ierosinātājas 2014.gada 16.jūlija vēstule Nr.74 „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*” (Birojā saņemta 2014.gada 24.jūlijā; reģ. Nr.1-11-29) ar pielikumu „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu purvos, kuros jau tiek veikta kūdras ieguve*”, kas 2014.gada 4.jūlijā adresēts LR Vides un reģionālās attīstības ministram.
- 4.6. LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2014.gada 30.septembra vēstule (ALS sistēmā reģistrēta 2014.gada 29.septembrī, Nr. N-1220; Biroja reģ.Nr.2074), ar kuru tā Birojam pārsūta Ierosinātājas 2014.gada 4.jūlija vēstuli „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu purvos, kuros jau tiek veikta kūdras ieguve*”.

- 4.7. Biroja 2014.gada 1.oktobra elektroniskā pasta vēstule, ar kuru tas LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai atkārtoti nosūtīja Biroja 2014.gada 28.jūlija vēstuli Nr.1-11-29/1230 „*Par IVN procedūras piemērošanu SIA „NORDTORF” plānotajai kūdras ieguvei*”.
- 4.8. Ierosinātājas 2014.gada 14.oktobra Pilnvara Nr.39, ar kuru tā pilnvaro SIA „*Vides eksperti*” (reģ.Nr.40003820612) veikt nepieciešamās darbības un saņemt dokumentāciju saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru. Paziņojums par paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējo sabiedrisko apspriešanu (Birojā saņemts 2014.gada 17.oktobrī; reģ. Nr.2209).
- 4.9. Izstrādātājas 2014.gada 3.novembra vēstule „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma programmas pieprasījumu*”.
- 4.10. LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2014.gada 19.novembra vēstule (ALS sistēmā reģistrēta 2014.gada 19.novembrī, Nr.1-15/1853; Biroja reģ.nr.2426), ar kuru tā Birojam pārsūta Ierosinātājas 2014.gada 14.novembra vēstuli Nr.96 „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”.
- 4.11. Biroja 2014.gada 20.novembra vēstule Nr.8-01/1762 LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai „*Saistībā ar Nr.1-15/18539 par SIA „Nortorf” iesniegumu*”.
- 4.12. Biroja 2014.gada 1.decembrī izsniegtā Programma Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam.
- 4.13. Ierosinātājas elektroniskā pasta vēstule (Birojā saņemta 2015.gada 3.septembrī; reģ. Nr.2015), ar kuru Birojā iesniegts paziņojums par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sabiedrisko apspriešanu.
- 4.14. Ierosinātājas elektroniskā pasta vēstule (Birojā saņemta 2015.gada 22.septembrī; reģ. Nr.2117), ar kuru Birojā iesniegts ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sabiedriskās apspriešanas protokols.
- 4.15. Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk DAP) 2015.gada 1.oktobra vēstule Nr.4.9/53/2015-N-E „*Par kūdras ieguves atradnes Lielais Aknīstes purvs ietekmes uz vidi novērtējumu*”.
- 4.16. Pārvaldes 2015.gada 2.oktobra vēstule Nr.2.5-19/1875 „*Par kūdras ieguves (kūdras ieguves lauku paplašināšanas) kūdras atradnē „Lielais Aknīstes purvs” ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”.
- 4.17. Izstrādātājas 2015.gada 10.decembra vēstule, ar kuru Birojā iesniegts ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums un paziņojums par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma iesniegšanu vērtēšanai.
- 4.18. Aknīstes novada pašvaldības 2016.gada 6.janvāra vēstule Nr.1.-9/2 ar atsauksmi par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu.
- 4.19. DAP 2016.gada 6.janvāra vēstule Nr.4.9/1/2016-N-E ar atsauksmi par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu.
- 4.20. Pārvaldes 2016.gada 7.janvāra vēstule Nr.2.5.-20/20 ar atsauksmi par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu.
- 4.21. Biroja 2016.gada 12.janvāra vēstule Nr.3-01/76, ar kuru pieprasīta papildinformācija ietekmes uz vidi novērtējumam.
- 4.22. Izstrādātājas 2016.gada 3.marta vēstule, ar kuru Birojā iesniegta ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma aktuālā redakcija un paziņojums.
- 4.23. DAP 2016.gada 23.marta vēstule Nr.4.9/20/2016-N-E ar atsauksmi par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma aktuālo redakciju.
- 4.24. Izstrādātājas 2016.gada 23.marta vēstule, ar kuru Birojā iesniegti ziņojuma aktuālās redakcijas precizējumi.

- 4.25. Biroja 2016.gada 24.marta vēstule Nr.3-01/408, ar kuru Ierosinātājam un Izstrādātājam nosūtīta DAP 2016.gada 23.marta vēstule Nr.4.9/20/2016-N-E un lūgts izvērtēt DAP vēstulē pausto viedokli, un nepieciešamības gadījumā veikt papildinājumus.
- 4.26. Izstrādātājas 2016.gada 11.maija vēstule, ar kuru Birojā iesniegta ziņojuma aktuālās redakcijas papildinformācija un Ierosinātājas skaidrojums par plānoto kūdras lauku paplašināšanu un rekultivācijas iespējām Lielajā Aknīstes purvā.
- 4.27. Ierosinātājas vēstule (Birojā saņemta 2016.gada 16.maijā; reģ Nr.930) ar skaidrojums par plānoto kūdras lauku paplašināšanu un rekultivācijas iespējām Lielajā Aknīstes purvā.

5. Informācija par paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotajiem ieinteresēto pušu viedokļiem un argumentiem (tai skaitā par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem):

5.1. Sākotnējā sabiedrības informēšana, sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sapulces, ieinteresēto pušu viedoklis un argumenti:

- 5.1.1. Birojs 2014.gada 13.jūnijā, izdodot lēmumu Nr.286 „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*”, informēja gan Ierosinātāju, gan Aknīstes novada pašvaldību, ka nepieprasa organizēt sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmi, bet pašvaldībai, saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 25.janvāra noteikumu Nr.83 „*Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekmes uz vidi*” (šobrīd zaudējuši spēku ar Ministru kabineta 2015.gada 13.janvāra noteikumiem Nr.18 „*Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmes uz vidi un akceptē paredzēto darbību*”) 14.2.punktu 5 darba dienu laikā pēc Biroja lēmuma saņemšanas jāinformē Birojs un paredzētās darbības ierosinātājs par tās viedokli saistībā ar sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes nepieciešamību.
- 5.1.2. Aknīstes novada pašvaldība ar 2014.gada 15.jūlija vēstuli Nr.1.-9/365 informēja Biroju un Ierosinātāju, ka tā nepieprasa Ierosinātājam organizēt Paredzētās darbības sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmi klātienē.
- 5.1.3. Uzsākot ietekmes uz vidi novērtējumu, informatīvie materiāli par Paredzēto darbību bija pieejami Aknīstes novada domē (Skolas ielā 7, Aknīstē) pirmdienās no 8:00-17:00 un piektdienās no 8:00–16:30), Birojā, kā arī interneta vietnēs www.videseksperti.lv un www.vpvp.gov.lv. Sabiedrībai iespēja iepazīties ar informāciju un materiāliem par paredzēto darbību bija no 2014.gada 17.oktobra līdz 7.novembrim. Paziņojums par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras uzsākšanu un sākotnējo sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikraksta „*Brīvā Daugava*” 2014.gada 17.oktobra numurā.
- 5.1.4. Ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā (no 2014.gada 17.oktobra līdz 7.novembrim) priekšlikumi vai ierosinājumi Birojā netika iesniegti.

5.2. Sabiedrības informēšana, sabiedriskās apspriešanas sapulce, ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izstrādes stadijā:

- 5.2.1. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros 2015.gada maijā un jūnijā tika veikta aptauja, lai noskaidrotu sabiedrības attieksmi pret esošo un Paredzēto darbību Lielajā Aknīstes purvā un informētu sabiedrību par Paredzēto darbību. Elektroniskā pasta vēstules un aptaujas anketas (paraugs Ziņojuma 11.pielikumā) tika izsūtītas biedrībām „*Manai mazpilsētai Aknīstei*” un „*Lauku partnerība Sēlijā*”. Biedrības sniegušas atsauksmes par Paredzēto darbību (Ziņojuma 9. un 10.pielikums), kurās tās

paudušas atbalstu Ierosinātājas paredzētajai kūdras ieguves lauku paplašināšanai atradnē „*Lielais Aknīstes purvs*”, atbalstot ekonomiskās un saimnieciskās darbības aktivitātes un nodarbinātības veicināšanas iespējas Aknīstes novadā. Kopumā tika aptaujāts 21 Aknīstes pilsētā un kūdras ieguves ietekmes zonā dzīvojošs respondents, daļa no tiem bija arī biedrības „*Manai mazpilsētai Aknīstei*” biedri. Apkopotie aptaujas rezultāti parādīja, ka visi aptaujas dalībnieki ir informēti par Ierosinātājas esošo saimniecisko darbību Lielajā Aknīstes purvā un, atskaitot vienu, visi respondenti ir informēti par plānoto kūdras lauku paplašināšanu un uzsāktu IVN procedūru. Tikai trīs respondentiem bija noraidoša attieksme pret Paredzēto darbību. Pieci respondenti norādīja, ka Paredzētā darbība atstās negatīvu ietekmi uz purvu un vidi, bet seši respondenti izteica iebildumus par kūdras izvešanas maršrutu pa autoceļiem P74 un P73, norādot, ka iespējami putekļi, troksnis un ceļu bojājumi. Kopumā lielākā daļa aptaujas dalībnieku pauda pozitīvu attieksmi kūdras ieguves lauku paplašināšanai, galvenokārt minot darba vietu nodrošinājumu un pastāvīgus ienākumus.

5.2.2. Paziņojums par Paredzētās darbības Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu tika publicēts Aknīstes novada domes laikraksta „*Aknīstes novada vēstis*” 2015.gada 10.septembra izdevumā Nr.9, kā arī interneta vietnēs www.akniste.lv, www.videseksperti.lv un www.vpvb.gov.lv. Ar Ziņojumu varēja iepazīties Aknīstes novada domē (Skolas ielā 7, Aknīstē) pirmdienās no 8:00-17:00 un piektdienās no 8:00–16:30) un minētajās interneta vietnēs. Rakstiskus priekšlikumus un viedokli par sagatavoto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu varēja izteikt līdz 2015.gada 10.oktobrim.

5.2.3. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksme klātienē notika 2015.gada 21.septembrī Aknīstes novada domē (Skolas ielā 7, Aknīstē) Domes sēžu telpā plkst. 17.00. Saskaņā ar protokolu tajā piedalījās 8 interesenti, tajā skaitā Ierosinātājas, Izstrādātājas, Pašvaldības un AS „*Latvijas valsts meži*” pārstāvji. Klātesošie tika iepazīstināti ar izstrādāto ietekmes uz vidi novērtējuma Ziņojumu, tajā skaitā ar Darbības vietas novietojumu un Paredzēto darbību, kā arī ar galvenajiem Ziņojumā vērtētajiem Paredzētās darbības iespējamās ietekmes aspektiem un Paredzētās darbības nozīmīguma izvērtējumu. Prezentācijas noslēgumā klātesošie tika informēti, ka ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā secināts, ka Paredzētā darbība nevar radīt tādus riskus, kas varētu atstāt būtisku negatīvu ietekmi uz vidi. Pēc tam klātesošajiem tika dot iespēja uzdot sev interesējošos jautājumus. Diskusijas daļā klātesošie interesējās par pamatojumu plānoto kūdras lauku paplašināšanas nepieciešamībai, kā arī par SIA „*NORDTORF*” darbību un plāniem nākotnē. Tika vaicāts arī par turpmāko ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru. Pašvaldība izteica atbalstu Paredzētajai darbībai un novērtēja to kā ieguldījumu novada attīstībai nākotnē.

5.2.4. Ietekmes uz vidi novērtējuma Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas laikā Birojs saņēma:

5.2.4.1. DAP 2015.gada 1.oktobra vēstuli Nr.4.9/53/2015-N-E, kurā tā kopumā atzīst, ka Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējums veikts vispusīgi, bet norāda arī uz būtiskiem jautājumiem, kuri būtu jāizvērtē un jāiekļauj ziņojumā, galvenokārt saistībā ar pamatojumu nepieciešamībai paplašināt kūdras ieguves teritoriju, siltumnīcas efektu izraisošo gāzu (turpmāk SEG) emisiju novērtējumu no nosusinātajiem kūdras laukiem un konkrētu rekultivācijas plānu, ņemot vērā, ka nav racionāli atradnes rekultivāciju uzsākt tikai pēc visas tās izstrādes.

5.2.4.2. Pārvaldes 2015.gada 2.oktobra vēstuli Nr.2.5-19/1875, ar kuru tā sniedz priekšlikumus ziņojuma pilnveidošanai, kas galvenokārt saistīti ar nepieciešamību atkārtoti izvērtēt Paredzētās darbības ietekmes uz Darbības

vietai tuvumā esošo mikroliegumu, papildus sniegt informāciju par ugunsbīstamības riska samazināšanas pasākumiem un izvērtēt no ieguves vietas novadāmā ūdens nostādināšanas nepieciešamību pirms tā ievades Radžupē.

5.3.Sabiedrības informēšana par Birojā iesniegto Ziņojumu un argumenti Ziņojuma izvērtēšanas stadijā:

- 5.3.1. Birojā Ziņojums tika iesniegts 2015.gada 10.decembrī. Paziņojums par iesniegto Ziņojumu tika publicēts Biroja interneta vietnē www.vpvpb.gov.lv un pašvaldības interneta vietnē www.agniste.lv. Ziņojums bija pieejams interneta vietnē www.videseksperti.lv.
- 5.3.2. Atsaucoties uz Biroja lūgumu sniegt viedokli par iesniegto Ziņojumu, Birojā tika saņemta:
 - 5.3.2.1.Aknīstes novada pašvaldības 2016.gada 6.janvāra vēstule Nr.1.-9/2, kurā pausts viedoklis, ka pašvaldībai nav pretenziju pret Ziņojumā sniegto informāciju un tā sniedz pozitīvu atzinumu sagatavotajam Ziņojumam.
 - 5.3.2.2.DAP 2016.gada 6.janvāra vēstule Nr.4.9/1/2016-N-E, kurā tā norāda, ka Ziņojumā tikai daļēji ir iestrādātas atbildes uz DAP 2015.gada 1.oktobra vēstulē Nr.4.9/53/2015-N-E pausto viedokli. DAP savā atsauksmē norāda, ka Ziņojumu nepieciešams papildināt ar konkrētu izstrādātās teritorijas rekultivācijas plānu, iekļaujot tajā risinājumus Atradnes izstrādes un rekultivācijas uzsākšanai pa daļām, lai novērstu situāciju, kad vienlaicīgi pastāv lielas nosusinātas kūdras platības, no kurām lielos apjomos tiek emitētas SEG.
 - 5.3.2.3.Pārvaldes 2016.gada 7.janvāra vēstule nr.2.5.-20/20, kurā pausts viedoklis, ka nav jaunu priekšlikumu attiecībā uz papildināto Ziņojumu.
- 5.3.3. Pamatojoties uz Novērtējuma likuma 20.panta (2) un (3)daļu, Birojs 2016.gada 12.janvārī gan Ierosinātājai, gan Izstrādātājai nosūtīja vēstuli Nr.3-01/76 par nepieciešamību sniegt papildus informāciju, papildinājumus un vērtējumu Ziņojuma papildināšanai.

5.4.Sabiedrības informēšana par pārstrādāto Ziņojumu:

- 5.4.1. Birojā Ziņojuma aktuālā redakcija tika iesniegta 2016.gada 3.martā. Paziņojums par iesniegto Ziņojumu tika publicēts Biroja interneta vietnē www.vpvpb.gov.lv un pašvaldības interneta vietnē www.agniste.lv. Ziņojums bija pieejams interneta vietnē www.videseksperti.lv (turpmāk Ziņojums).
- 5.4.2. 2016.gada 23.martā Ierosinātāja Birojā iesniedza precizējumus Ziņojumā sniegtajai informācijai.
- 5.4.3. Birojs ar 2016.gada 24.marta vēstuli Nr.3-01/408 lūdza izvērtēt Birojā 2016.gada 23.martā saņemto DAP vēstuli Nr.4.9/20/2016-N-E ar viedokli par Ziņojumā sniegtajiem atradnes „*Lielais Aknīstes purvs*” rekultivācijas risinājumiem, un iesniegt plānotos atradnes rekultivācijas pasākumus Birojā, kā papildus informāciju Ziņojumam, kā arī rekomendēja Ierosinātāju un Izstrādātāju konsultēties ar DAP par nepieciešamajiem rekultivācijas pasākumiem.

- 5.4.4. 2016.gada 11.maijā Ierosinātāja Birojā iesniedz Ziņojuma papildinformāciju un Ierosinātājas skaidrojums par plānoto kūdras lauku paplašināšanu un rekultivācijas iespējām Lielajā Aknīstes purvā.
- 5.4.5. 2016.gada 16.maijā Birojā saņemta (Biroja reģ Nr.930) Ierosinātājas vēstule ar skaidrojumu par plānoto kūdras lauku paplašināšanu un rekultivācijas iespējām Lielajā Aknīstes purvā.

6. Nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:

- 6.1. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros Ziņojuma autori ir novērtējuši iespējamās ietekmes uz vidi saistībā ar Paredzēto darbību, tajā skaitā ietekmes, kuras radīs izstrādei paredzētās teritorijas drenāžas sistēmas ierīkošana, teritorijas sagatavošana ieguvei, kūdras ieguve un transportēšana. Ziņojumā vērtēta Paredzētās darbības ietekme gan uz gaisa kvalitāti, gan trokšņa līmeni, tajā skaitā iegūtā materiāla transportēšanas ietekme iepriekš minētajos aspektos, ietekme uz apkārtnes hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, augsnes struktūras un mitruma režīma izmaiņām, ietekme uz mūsdienu ģeoloģisko procesu izmaiņām, ietekme uz Darbības vietas un apkārtējās teritorijas bioloģisko daudzveidību, tajā skaitā īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, ietekme uz ainavas daudzveidību, kultūrvēsturisko vidi un rekreācijas resursiem un citiem aspektiem. Visas vērtētās ietekmes novērtētas kontekstā ar jau esošo darbību – kūdras ieguvi Atradnes Rietumu un Austrumu laukos, ņemot vērā summāri radītās ietekmes.
- 6.2. Novērtējis Ziņojumu, Birojs secina, ka Ziņojuma autori ir apzinājuši galvenos ar Darbības vietu un Paredzēto darbību saistītos faktorus, kas var radīt nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, tajā skaitā ņemot vērā līdzšinējo teritorijas izmantošanas veidu un vides stāvokli, tuvumā esošos objektus un to jutīgumu, citas esošās vai plānotās darbības, Darbības vietas un apkārtnes teritorijas bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamās dabas vērtības. Šāda novērtējuma ietvarā Birojs pievienojas Ziņojuma autoru secinājumiem, ka būtiskākās vai kompleksākās ar Paredzēto darbību saistītās ietekmes ir saistītas ar tiešu Darbības vietā esošo īpaši aizsargājamo biotopu iznīcināšanu un nosusināšanas darbiem, kā rezultātā tiek ietekmēts apkārtnes hidroloģiskais režīms, augsnes struktūras un mitruma režīms un purvam raksturīgā veģetācija. Ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā konstatēts, ka Darbības vietas tiešā tuvumā uzturas vairāku īpaši aizsargājamo putnu sugas, kuru populāciju pastāvēšanu var ietekmēt cilvēka saimnieciskā darbība, tajā skaitā kūdras ieguve, tādēļ ir sevišķi svarīgi jau laicīgi novērtēt paredzamās ietekmes un to apjomu, kā arī pasākumus, kas varētu mazināt Paredzētās darbības ietekmi uz Darbības vietas apkārtņē esošajām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām. Tāpat Paredzētās darbības gaitā paredzēts transportēt iegūto kūdru, savukārt iegūtā materiāla transportēšanas maršruts virzās pa reģionālajiem autoceļiem un daļēji caur Aknīstes pilsētu. Transportēšanas ceļiem piegulošajās teritorijas ir samērā blīvi apdzīvotas, tādēļ tajās esošie iedzīvotāji var izjust pastiprinātu trokšņa ietekmi no autoceļiem. Novērtēts, ka trokšņa līmenis daļā no kūdras transportēšanas ceļiem blakus esošajām dzīvojamām mājām jau tagad pārsniedz normatīvos noteiktos robežlielumus. Lai gan galveno satiksmes intensitāti un līdz ar to troksni neveido kūdras transports, tomēr jāapzinās, ka Paredzētā darbība nedrīkst radīt vēl būtiskāku ietekmi uz trokšņa līmeņa pieaugumu un diskomfortu iedzīvotājiem, kuru dzīvesvieta atrodas netālu no autoceļa.

6.3. Līdz ar to, kā būtiskākos Birojs Ziņojumā identificē sekojošus ar Paredzētās darbības realizāciju saistītus ietekmes uz vidi aspektus:

- 6.3.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma, augsnes struktūras un mitruma, kā arī mūsdienu ģeoloģisko procesu izmaiņas.
- 6.3.2. Ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, plānotie rekultivācijas pasākumi.
- 6.3.3. Gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē.
- 6.3.4. Troksnis un tā izplatība.
- 6.3.5. Derīgā izrakteņa transportēšanas ietekmes.

6.4. Izvērtējot Ziņojumā identificētās un izvērtētās iespējamās plānotās darbības ietekmes uz vidi, Birojs secina sekojošo:

6.4.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma, augsnes struktūras un mitruma, kā arī mūsdienu ģeoloģisko procesu izmaiņas:

- 6.4.1.1. Lai uzsāktu kūdras ieguvī, ir nepieciešama kūdras lauku sagatavošana to izstrādei, kas ietver arī ieguves laukuma nosusināšanas sistēmas izveidi. Drenāžas sistēmas ierīkošana purvā vistiešākajā veidā ir saistīta ar gruntsūdens līmeņa izmaiņām Darbības vietā un tai piegulošajās teritorijās, ietekmējot apkārtnes hidroloģisko režīmu. Savukārt Paredzētās darbības ietekme uz apkārtnes hidroģeoloģisko režīmu ir maz ticama.
- 6.4.1.2. Paredzētās darbības ietekme uz hidroloģiskā režīma izmaiņām Ziņojumā vērtēta pamatojoties uz Ierosinātās iepriekšējo gadu pieredzi, veicot kūdras ieguvī Atradnes Rietumu un Austrumu laukos, un novērojumiem Lielajā Aknīstes purvā, kā arī pamatojoties uz nozares literatūrā esošajiem aprēķiniem, ņemot vērā teritorijai raksturīgo ūdens plūsmas virzienu un plānoto ūdens novadīšanas sistēmu no kūdras laukiem.
- 6.4.1.3. Analizējot esošo situāciju un apstākļus, novērtēts, ka Lielais Aknīstes purvs, līdzīgi kā citi augstā tipa purvi, ir praktiski izolēta sistēma, tajā skaitā no hidroloģiskā aspekta. Tādēļ nav sagaidāms, ka Plānotās darbības ietekme varētu izpausties un izmainīt hidroloģiskos un hidroģeoloģiskos apstākļus ārpus purva teritorijas jeb tālāk par AS „Latvijas valsts meži” izveidotajiem novadgrāvjiem gar meža ceļiem uz Z un ZA no Darbības vietas. Ziņojumā apgalvojums pamatots ar esošo situāciju, jo ūdens līmenis augstā tipa purvā pārsniedz gruntsūdens horizonta līmeni tam piegulošajās teritorijās, tādēļ, nosusinot augstā tipa purvu, notiek ūdens līmeņu izlīdzināšanās un ietekme var izpausties tikai līdz tuvākajai ūdens atslodzes vietai, šī ietekmes uz vidi novērtējuma kontekstā līdz minētajiem AS „Latvijas valsts meži” novadgrāvjiem. Līdzīgi novērojumi veikti jau Atradnē esošās izstrādes gaitā, kad, veicot nosusināšanu un kūdras ieguvī plašā teritorijā Atradnes R daļā, augstā tipa purvs joprojām pastāv mazskartajā Lielā Aknīstes purva A daļā, bet ietekme no izstrādē esošā Rietumu lauka galvenokārt izpaužas tikai līdz novadgrāvjiem, tajā skaitā tiem, kas ierīkoti gar Atradni sadalošo autoceļu P74.
- 6.4.1.4. Paredzētās darbības gaitā izstrādei paredzētos laukus plānots susināt ierīkojot kartu grāvjus un novadgrāvjus, kā arī izmantot jau esošos novadgrāvju sistēmu, ūdeni pašteses ceļā novadot uz Radžupi, kas tek gar Lielā Aknīstes purva A malu. Kopumā ūdeņu plūsma no purva un tam piegulošās teritorijas ir vērsta galvenokārt DR virzienā. Kartu grāvju susināšanas ietekmes novērtējumam izmantota gruntsūdens līmeņa depresijas līkne purvā ierīkotam meliorācijas grāvim (Ziņojuma 4.4.2.attēls), kas

parāda, ka 1 m dziļa susināšanas grāvja ietekme beidzas jau 4 – 5 m attālumā no grāvja borta.

- 6.4.1.5. Ziņojumā identificēts, ka no purva novadāmais ūdens pēc ķīmiskā sastāva ir atšķirīgs un tā pH ir zemāks (purva ūdens ir skābāks) nekā ūdenstecēs, kurās paredzēts ievadīt drenētos purva ūdeņus. Novadāmie ūdeņi satur arī kūdras smalkās daļiņas. Ziņojumā novērtēts, ka, ņemot vērā to, ka no purva novadāmā ūdens daudzums būs neliels (atbilstoši Ziņojuma izstrādes gaitā veiktajiem aprēķiniem gada laikā kopumā no Lielā Aknīstes purva A daļas notek $6,86 \times 10^5 \text{ m}^3$) un vispirms tecēs caur mežu teritoriju meliorācijas grāvjiem un tikai vairāk kā 1 km attālumā no Darbības vietas ieplūdīs Radžupē, nav sagaidāms, ka novadāmie purva ūdeņi varētu ietekmēt dabisko ūdensteču – Radžupes un Dienvidsusējas ūdeņu ķīmisko sastāvu, izraisot pārmaiņas ūdensteču bioloģiskajā daudzveidībā un produktivitātē. Savukārt, lai novērstu kūdras smalko daļiņu ieplūšanu dabiskajās ūdenstecēs, saskaņā ar Ziņojumā norādīto informāciju tieši pirms purva ūdeņu ieplūdes novadgrāvjos, plānotā ieguves lauka DR daļā (Ziņojuma 3.pielikums), būs izveidots sedimentācijas dīķis, kurā plānots nostādināt no purva novadāmo ūdeni un pakāpeniski izgulsnēt ūdenī esošās kūdras daļiņas. Atbilstoši novērtējumam un ņemot vērā ūdens plūsmas nelielo apjomu un tecēšanas ātrumu, pat neliela apjoma dīķi izgulsnēsies lielākā daļa no ūdenī esošajām kūdras daļiņām. Tādēļ nav sagaidāms, ka kūdras smalkās daļiņas ievērojamos apjomos var nonākt dabiskajās ūdenstecēs un ietekmēt to ūdens kvalitāti. Sedimentācijas dīķa funkcijas uzturēšanai plānota tā tehniskā stāvokļa regulāra pārbaude un pārtīrīšana.
- 6.4.1.6. Ziņojumā vērtēts, ka Paredzētās darbības ietekmē gruntsūdens plūsmas augšpusē (Darbības vietā) sagaidāms ūdens līmeņa pazeminājums, bet lejpusē (teritorijā no Darbības vietas uz D), galvenajā noteces virzienā, – tā paaugstinājums. Atbilstoši novērtētajam, Paredzētās darbības ietekme izpaudīsies tikai platībās starp Darbības vietas ārējo robežu un novadgrāvjiem, kas atrodas uz Z, A un D no kūdras ieguves laukuma. Savukārt uz R no Darbības vietas atrodas jau izstrādē esošais atradnes Austrumu lauks, tādēļ negatīva ietekme šajā virzienā vairs nav iespējama.
- 6.4.1.7. Ziņojumā vērtēts, ka ūdens līmeņa celšanās ietekmē teritorijā uz D un DA no Paredzētās darbības vietas, ~50 – 80 m aiz novadgrāvjiem jeb plānotā ieguves laukuma robežas, var palielināties pārpurvošanās procesu intensitāte, kas kopumā nav negatīva ietekme, jo minētais process šajā teritorijā jau notiek. Savukārt visā Paredzētās darbības ietekmes zonā starp ieguves laukumu norobežojošajiem novadgrāvjiem un novadgrāvjiem, kas ierīkoti gar AS „Latvijas valsts meži” ceļiem (Ziņojuma 3.pielikums), ~50 – 80 m uz Z un ZA no Darbības vietas, mitruma izmaiņu rezultātā sagaidāma mitrummīlošu augu sugu īpatsvara samazināšanās un koku augšanas apstākļu uzlabošanās, kas vērtējama kā negatīva, jo ietekmē purva biotopiem labvēlīgus apstākļus. Susināšanas ietekmes rezultātā sagaidāma ietekme arī uz šajā teritorijā esošo kūdraino augšņu struktūru, samazinoties mitruma daudzumam notiks kūdraino augšņu sablīvēšanās.
- 6.4.1.8. Vērtējot susināšanas ietekmi vertikālā griezumā, tās ietekmes dziļums ir atkarīgs no attāluma no nosusināšanas grāvja, saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju ietekmes robeža visticamāk atrodas 10 – 15 cm dziļumā (uz ciņiem līdz pat 50 cm, bet lāmās – līdz ~10 cm). Ziņojumā vērtēts, ka purvainiem mežiem šāda ietekme vertikālā griezumā var būt arī nebūtiska.
- 6.4.1.9. Iepriekš minētās ietekmes tiešā veidā saistītas ar mūsdienu ģeoloģisko procesu izmaiņām Paredzētās darbības ietekmē, kad jau minētajās teritorijā uz Z un ZA no Darbības vietas var attīstīties purvu degradācijas procesi, bet uz D un DA – pārpurvošanās jeb purvu veidošanās procesi. Tomēr kopumā mūsdienu ģeoloģisko

procesu attīstība nav vērtējama kā būtiska, jo tie neizpaudīsies plašās teritorijās, kā arī teritorijās ārpus Lielā Aknīstes purva.

6.4.1.10. Atbilstoši Ziņojumā novērtētajam Paredzētās darbības vietas nosusināšanas sistēma – kūdras ieguves laukus norobežojošie novadgrāvji un nosēddīķis no purva novadāmo ūdeņu nostādīšanai (Ziņojuma 3.peilikums), kalpos arī kā ugunsdrošības pasākumi Darbības vietā. Ieguves laukumu norobežojošie novadgrāvji darbojas kā fiziskas iespējamā ugunsgrēka barjeras, bet ugunsdzēsībai nepieciešamos ūdens krājumus uz vietas paredzēts ņemt no minētajiem novadgrāvjiem un nosēddīķa ieguves laukuma DR, kas būs iekārtots un aprīkots ar informatīvo zīmi par ūdens ņemšanas vietu atbilstoši Ministru Kabineta 2004.gada 17.februāra noteikumiem Nr.82 „*Ugunsdrošības noteikumi*”.

6.4.1.11. Ņemot vērā, ka novērtētajā Paredzētās darbības ietekmes zonā nav neviena dziļurbuma vai viensētas ar grodu aku, vai avotu, nav sagaidāms, ka kūdras ieguves lauku paplašināšana un susināšana varētu atstāt negatīvu ietekmi uz tuvējās apkārtnes dzeramā ūdens resursiem vai avotu izplatību un debitu. Tāpat, ņemot vērā, ka Atradnei piegulošās teritorijas, kurām nav raksturīga pārpurvošanās, ir izvietotas hipsometriski augstāk kā pārpurvotā ieplaka, nav sagaidāmas Atradnei piegulošo teritoriju velēnu podzolaugšņu, glejaugšņu un podzolēto glejaugšņu struktūru un mitruma režīma izmaiņas.

6.4.1.12. Izvērtējis Ziņojumā sniegto vērtējumu par Paredzētās darbības ietekmi uz purva un apkārtnes teritorijas hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma, augsnes struktūras un mitruma, kā arī mūsdienu ģeoloģisko procesu iespējamām izmaiņām, Birojs secina, ka Ziņojuma autori ir veikuši vispusīgu novērtējumu un jau laikus paredzējuši atbilstošus Paredzētās darbības risinājumus, kas būtu atbilstoši un piemēroti konkrētajai situācijai, lai līdzsvarotu saimnieciskās darbības un dabas vērtību līdzāspastāvēšanu Darbības vietas un tai piegulošajā teritorijā. Ziņojumā novērtēta maksimālā Paredzētās darbības ietekmes zona, kas, atbilstoši novērtētajam, nav lielāka kā teritorija no Paredzētās darbības (plānotās kūdra ieguves) vietas ārējās robežas līdz jau esošajiem novadgrāvjiem gar meža ceļiem, uz Z, A un D no tās. Birojs secina, ka, atbilstoši Ziņojumā novērtētajam, būtiskākās negatīvās ietekmes sagaidāmas ~50 – 80 m uz Z un ZA no Darbības vietas ārējās robežas, jo šajā teritorijā susināšanas ietekmē sagaidāma ietekme uz mitruma režīmu, kā rezultātā tiks ietekmēti kūdraino augšņu mitruma režīms un sāksies to sablīvēšanās, izzudīs mitrummīlošiem augiem piemēroti augšanas apstākļi un uzlabosies koku augšanas apstākļi, kas vērtējama kā negatīva un dabiskus purvus degradējoša ietekme. Savukārt teritorijās, kas atrodas no Paredzētās darbības vietas uz D, ņemot vērā dabisko ūdens plūsmas virzienu un paredzēto no purva novadāmo ūdeņu plūsmas virzienu, sagaidāma pat pārpurvošanās procesu attīstība, kas, ņemot vērā, ka teritorija ir purvainā, vērtējama pozitīvi.

6.4.1.13. Ņemot vērā visu iepriekš minēto un Ziņojumā novērtēto, Birojs uzskata, ka konkrētajā gadījumā saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta (10)daļu nav nepieciešams noteikt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība ir iespējama vai nav pieļaujama, jo, ievērojot Ziņojumā ietvertos Paredzētās darbības vietas nosusināšanas risinājumus un ietekmi mazinošos pasākumus (ieguves platības samazināšana, nosēddīķa izveide un tā funkciju uzturēšana), tajā skaitā ugunsdzēsības vajadzībām nepieciešamos risinājumus, nav sagaidāms, ka Paredzētā darbība un ar to saistītie risinājumi varētu atstāt negatīvu ietekmi uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, augsnes struktūras un mitruma izmaiņām, kā arī uz mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem plašākās teritorijās, nekā tas novērtēts Ziņojumā un minēts jau iepriekš šajā Atzinumā. Vienlaikus Birojs norāda, ka atbilstoši Novērtējuma likuma 24.panta (1)daļai Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietverto risinājumu īstenošanu.

6.4.2. Ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, plānotie rekultivācijas pasākumi.

- 6.4.2.1. Uzsākot un veicot Paredzēto darbību, tiks pārveidots līdzšinējais vides stāvoklis Darbības vietā un tās tiešā tuvumā, tajā skaitā tiks izmainīts teritorijas reljefs un esošā ainava. Kūdras ieguves teritorijā tiks iznīcināta pašreizēja veģetācija un zaudēti ~80 ha īpaši aizsargājamā/o biotopa/u platības. Jāatzīmē, ka Paredzētās darbības vieta neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai tiešā tās tuvumā. Kūdras lauku susināšanas ietekmē Darbības vietā tiks pazemināts gruntsūdens līmenis pašteses ceļā, kā rezultātā notiks kūdras sēšanās jeb sablīvēšanās. Hidroloģiskā režīma izmaiņas notiks arī Darbības vietai piegulošajā teritorijā, kas var radīt izmaiņas esošā purva veģetācijas sastāvā.
- 6.4.2.2. Lai novērtētu Darbības vietas un tai piegulošās teritorijas esošo stāvokli un Paredzētās darbības ietekmi uz bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām sugām, tajā skaitā ornitofaunu, Ziņojuma izstrādes gaitā tika pieaicināti sertificētu sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperti (Ziņojuma 4. un 6.pielikums). Eksperti savus atzinumus snieguši par sākotnējo izstrādei paredzēto teritoriju ~141,5 ha platībā un tai piegulošo purva teritoriju. Ekspertu novērtējums par esošo situāciju un izpētes teritorijā konstatētajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem un putnu sugām sniegts šī Atzinuma 3.2.punktā, sadaļā par esošās situācijas raksturojumu.
- 6.4.2.3. Atbilstoši Eksperta sniegtajam vērtējumam Lielā Aknīstes purva augšanas apstākļus ietekmē salīdzinoši nesen izveidotā hidromeliorācijas sistēma, kas joprojām darbojas efektīvi un turpina purva susināšanas procesu. Uz susināšanas ietekmi norāda purva aizaugums ar priedēm, kuru projektīvais segums ir ~50 % un vietām to augstums tuvojas 7 m, kā arī to vainagi neveido noapaļotas formas, kas raksturīgas purvā lēni augošiem kokiem. Teritorijā nav sastopamas higrofītiskās (mitrās vietās augošas) sfagnu sugas. Tomēr joprojām var atrast neskartu augsto purvu biotopu indikatorsugas – makstaino spilvi *Eriophorum vaginatum*, lāceņi *Rubus chamaemorus*, lielo dzērveni *Oxycoccus palustris* un parasto baltmeldru *Rhynchospora alba*, un raksturīgās ķērpju sugas, kas liecina, ka Lielais Aknīstes purvs pirms hidromeliorācijas sistēmas izveidošanas un kūdras ieguves uzsākšanas kādreiz ir bijis dabisks augstā tipa purvs.
- 6.4.2.4. Izvērtējot esošo situāciju, Eksperts sniedzis vērtējumu par iespējamo Paredzētās darbības teritorijā konstatēto īpaši aizsargājamo biotopu attīstību, iezīmējot divus scenārijus.
- 6.4.2.4.1. Ņemot vērā, ka lielāko Paredzētās darbības teritorijas daļu šobrīd aizņem Eiropas Savienības īpaši aizsargājamais biotops Latvijā *7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* un to, ka 2014.gadā ierīkoti jauni novadgrāvji, atjaunojot meliorācijas sistēmu, purvā tikpat kā vairs nav sastopamas lāmas un samazinās tam raksturīgo sugu īpatsvars. Priedēm palielinājies ikgadējais pieaugums un sākusies biotopa strauja aizaugšana. Eksperts prognozē, ka, nerealizējot plānoto saimniecisko darbību, esošais īpaši aizsargājamais biotops pakāpeniski pārveidosies par zemas kvalitātes īpaši aizsargājamo biotopu *91D0* Purvaini meži*.
- 6.4.2.4.2. Savukārt, ja tiktu pieņemts lēmums purva teritoriju saglabāt, veicot iepriekšējā hidroloģiskā režīma atjaunošanu un aizberot meliorācijas grāvjus, prognozēts, ka teritorijā izveidosies zemas kvalitātes īpaši aizsargājamais biotops *7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās*.
- 6.4.2.5. Īstenojot Paredzēto darbību, plānotajā kūdras ieguves platībā, kas saskaņā ar ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā veikto izvērtējumu ir samazināta par ~60 ha, tiks iznīcināti Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā *7120 Degradēti augstie purvi, kuros*

iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās un 91D0* Purvaini meži ~80 ha platībā. Biotops 7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās Latvijā aizņem ~31 700 ha, kas ir ~0,49 % no valsts teritorijas, bet biotops 91D0* Purvaini meži - ~200 000 ha, kas ir ~3 % no valsts teritorijas. Biotops 91D0* Purvaini meži ir iekļauts Ministru kabineta 2006.gada 21.februāra noteikumos Nr.153 „Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu”. Atbilstoši Eksperta novērtējumam, Darbības vietā un tai piegulošajā teritorijā ir grūti novilkt precīzu robežu starp iepriekš minētajiem aizsargājamajiem biotopiem, tādēļ precīza katra biotopa zaudējamā platība nav noteikta.

6.4.2.6. Saskaņā ar ornitoloģijas Eksperta vērtējumu Lielajā Aknīstes purvā un tā tiešā tuvumā nav konstatētas augstajiem purviem tipiskas, no tiem atkarīgas putnu sugas. Ņemot vērā, ka neizstrādātajai purva teritorijai raksturīgs augsts priedes projektīvais segums, kā rezultātā trūkst atklāta ainava, un apkārtnē notiek intensīva kūdras ieguve, nav sagaidāms, ka tuvākajā nākotnē teritorijas varētu kļūt piemērota purvam tipiskām putnu sugām. Tomēr teritorijas apsekošanas gaitā Eksperts konstatējis 9 īpaši aizsargājamās putnu sugas un sniedzis vērtējumu par Darbības vietas un tai piegulošo teritoriju kā piemērotu dzīvesvietu konstatētajam īpaši aizsargājamo putnu sugām un Paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz to populācijām (Ziņojuma 6.pielikums).

6.4.2.6.1. Griezies *Crex crex* un niedru līdžu *Circus aeruginosus* apdzīvo atklātās ainavas teritorijas ārpus purva un Paredzētā darbība visticamāk šo sugu populāciju neietekmēs.

6.4.2.6.2. Ņemot vērā apaugumu ar kokiem un akaču un lāmu iztrūkumu, Lielais Aknīstes purvs šobrīd nav piemērots biotops dzērviu *Grus grus* ligzdošanai. Atbilstoši Eksperta vērtējumam visticamāk apkārtnē ligzdojošais dzērviu pāris Darbības vietu un tai piegulošo teritoriju izmanto mazulu vadāšanai līdz tie iegūst līdzsvaru, bet Paredzētās darbības uzsākšana iespējams var radīt traucējums, kā rezultātā var izzust viena dzērves ligzdošanas teritorija. Tomēr saskaņā ar Eksperta vērtējumu tas var arī nenotikt, jo visticamāk dzērves ligzdo kādā no apkārtnē esošajām pārmitrajām teritorijām.

6.4.2.6.3. Saskaņā ar Eksperta vērtējumu ķīķis *Pernis apivorus* visticamāk dzīvo Lielajā Aknīstes purvā, bet ārpus Paredzētās darbības teritorijas, jo tajā nav ligzdošanai piemērotu koku. Tomēr, analizējot rieta izlidojuma teritoriju, Eksperts norāda, ka ligzdošana notiek Darbības vietas tiešā tuvumā. Saskaņā ar Eksperta vērtējumu Paredzētās darbības vieta varētu būt ķīķim nozīmīga barošanās vieta. Atbilstoši Eksperta un Ziņojumā veiktajam novērtējumam, paplašinot kūdras ieguves laukus sākotnēji paredzētajā ~141,5 ha platībā, sagaidāma ķīķa ligzdošanas teritorijas iznīcināšana, jo tiks izpostīts tā barošanās biotops ligzdošanas vietas tiešā tuvumā. Konstatētais ķīķu pāris veido 0,2762 % no Latvijā ligzdojošās šīs putnu sugas populācijas.

6.4.2.6.4. Lielajā Aknīstes purvā konstatēti 10 vakarlēpju *Caprimulgus europaeus* pāri un rubeņi *Tetrao tetrix* (8 – 10 riestojoši rubeņu tēviņi). Saskaņā ar Eksperta vērtējumu, paplašinot kūdras ieguves teritoriju, tiks nodarīts kaitējums un iznīcināti ~0,0625 % vakarlēpju un ~0,5555 % rubeņu ligzdojošās populācijas.

6.4.2.6.5. Savukārt pelēkā *Picus camus* un melnā dzilna *Dryocopus martius* un mežirbe *Bonasa bonasia* dzīvo mežaudzēs Lielā Aknīstes purva tiešā tuvumā, bet saskaņā ar Eksperta vērtējumu kūdras ieguve tiešā veidā neietekmēs minētās putnu sugas, bet sagaidāmās hidroloģiskā režīma izmaiņas neietekmēs to dzīvotnes. Nozīmīgākās ietekmes uz šīm sugām ir sagaidāmas no automašīnu plūsmas intensitātes palielināšanās un cilvēka klātbūtnes radītā traucējuma trokšņa pieauguma.

- 6.4.2.7. Kā jau norādīts iepriekš, ~1 km uz A no Paredzētās darbības vietas atrodas mikroliegums un tā buferzona, kas izveidots īpaši aizsargājamās putna sugas (melnā stārķa *Ciconia nigra*) aizsardzībai. Saskaņā ar ornitoloģijas Eksperta novērtējumu Radžupe, kurā paredzēts novadīt purva susināšanas ūdeņus, ir īpaši aizsargājamās putna sugas barošanās vieta. Melnais stārķis ir īpaši aizsargājamā putnu suga, kuras aizsardzības statusu nosaka Ministru kabineta 2000.gada 14.novembra noteikumi Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*” un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību. Minētā īpaši aizsargājamā putna suga ir īpaši jutīga suga, kuru būtiski var ietekmēt saimnieciskās darbības. Saskaņā ar Eksperta vērtējumu pastiprināts trokšņa piesārņojums var traucēt īpaši aizsargājamā putna barošanos, liekot meklēt tam jaunas barošanās vietas, lai nodrošinātu sekmīgu ligzdošanu, bet, piesārņojot ūdensteci ar cietajām (kūdras) daļiņām, var izmainīties tajā mītošo īpaši aizsargājamajai putna sugai piemēroto barības objektu pieejamība (gan no sugu sastopamības, blīvuma, gan ūdens caurredzamības aspekta), radot līdzīgu efektu kā trokšņa piesārņojums. Atbilstoši Eksperta vērtējumam, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamā putna sugas barošanās vietas pie Radžupes pastāvēšanu, paplašinot kūdras ieguves laukus, nepieciešams izveidot trokšņa un cieto daļiņu piesārņojuma izplatīšanos aizturošas barjeras.
- 6.4.2.8. Ziņojumā, vērtējot Eksperta rekomendāciju trokšņa ietekmes mazināšanai izveidot troksni slāpējošu barjeru, izvērtēts, ka barjeras uzstādīšana Paredzētās darbības gadījumā nav efektīva, jo ar kūdras ieguvi saistītie trokšņa avoti (kūdras ieguves tehnika), veicot darbu, nav izvietoti vienkopus, kas savukārt veicina trokšņa izplatīšanos dažādos virzienos un attālumos visā ieguves teritorijā. Paredzētās darbības gadījumā skaņas barjeras nav iespējams novietot tiešā trokšņa avota tuvumā. Ziņojumā vērtēts, ka Paredzētās darbības radītā trokšņa līmenis tiks samazināts ārējo faktoru ietekmē, troksnim samazinoties atmosfēras, zemes virsmas, apauguma u.c. slāpējošo efektu ietekmē. Atbilstoši veiktajam novērtējumam, ņemot vērā attālumu no Darbības vietas līdz īpaši aizsargājamo putnu sugu, tajā skaitā melnā stārķa, barošanās un uzturēšanās vietām, trokšņa līmenis līdz potenciālajiem trokšņa receptoriem samazināsies arī bez speciālu trokšņa slāpējošu barjeru uzstādīšanas. Tāpat Paredzēto darbību plānots veikt ievērojami mazākā teritorijā (~80 ha), nekā sākotnēji tika vērtēts, kā rezultātā palielinās attālums starp aktīvās darbības vietu un konstatētajām īpaši aizsargājamo putnu dzīvotnēm, veidojot lielāku buferzonu. Tādēļ nav sagaidāms, ka Paredzētā darbības gaitā radītais troksnis varētu atstāt negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamo putnu sugu populācijām.
- 6.4.2.9. Arī DAP savā 2015.gada 1.oktobra vēstulē Nr.4.9/53/2015-N-E un 2016.gada 6.janvāra vēstulē Nr.4.9/1/2016-N-E, izsakot viedokli par sagatavoto ietekmes uz vidi novērtējuma Ziņojumu, piekrīt Ziņojuma autoru vērtējumam, ka skaņas barjeras izveidei nav iespējams rast konstruktīvu risinājumu, jo ieguves teritorija ir plaša, skaņa nāks no dažādām teritorijas vietām un slāpēsies dabīgā veidā, pozitīvi vērtējot arī plānotās ieguves teritorijas samazināšanu no ~141,5 līdz ~80 ha.
- 6.4.2.10. Ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā ir izstrādāts risinājums, kas nodrošinās no purva novadāmajā ūdenī esošo kūdras daļiņu izgulsnēšanos un nenonākšanu Radžupē, kurš detalāk apskatīts iepriekš, šī Atzinuma 6.4.1.punktā. Īstenojot paredzēto pasākumu, nav sagaidāms, ka kūdras smalkās daļiņas varētu nonākt Radžupē un tādejādi ietekmēt ūdensteces kvalitāti un piemērotību kā īpaši aizsargājamās putna sugas (melnā stārķa) barošanās vietu. Plānoto risinājumu savā 2015.gada 2.oktobra vēstulē Nr.2.5-19/1875 rekomendējusi arī Pārvalde.

- 6.4.2.11. Atbilstoši normatīvo aktu prasībām, pēc derīgā izrakteņa ieguves Lielajā Aknīstes purvā nepieciešams veikt izstrādāto teritoriju rekultivāciju. Kūdras ieguves gadījumā nosusinātās un izstrādātās teritorijas pēc iespējas ātrāk nepieciešams rekultivēt, jo šādas teritorijas ir potenciāli siltumnīcas efektu izraisošo gāzu (turpmāk SEG) emisiju avoti. Tāpat rekultivācija nodrošina arī izstrādāto lauku iekļaušanos apkārtējā ainavā, uzlabo izstrādāto teritoriju ugunsdrošību un ilgtspējīgu attīstību. Saskaņā ar sugu un biotopu aizsardzības jomas Eksperta vērtējumu, izstrādāto platību rekultivācijai piemērotākais pasākums būtu teritorijas izmantošana mežsaimniecībā, apmežojot, piemēram, ar priedi, jo novērtējot jau Lielajā Aknīstes purvā izstrādātos kūdras laukus, konstatēts, ka tajos sekmīga purva veģetācijas atjaunošanās noris lēni un tikai fragmentāri. Tomēr Ziņojumā vērtēts, ka, ņemot vērā līdzšinējos pētījumus, visbiežāk kūdras atradņu izmantošana mežsaimniecībā nav sasniegusi sekmīgus rekultivācijas rezultātus.
- 6.4.2.12. Tādēļ Ziņojumā izvērtēts, ka renaturalizācija jeb purva atjaunošanās dabiskā veidā ir viens no perspektīvākajiem izstrādāto kūdras atradņu apsaimniekošanas veidiem Latvijā, ņemot vērā pārpurvošanās procesiem labvēlīgos klimatiskos apstākļus. Ziņojumā norādīts, ka renaturalizācija tiek uzskatīta par prioritāru izstrādāto purvu rekultivācijas veidu. Tādēļ arī Lielajā Aknīstes purvā, kā prioritārais rekultivācijas veids tiek izvirzīts purva renaturalizācija, slēdzot izveidoto meliorācijas sistēmu, aizberot grāvjus un ļaujot purvam atjaunoties dabiskā veidā. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, kūdras lauku rekultivācija visas Atradnes teritorijā notiks pakāpeniski, renaturalizāciju uzsākot teritorijās, kurās atlikušais kūdras slānis būs 0,3 – 0,6 m biezumā, bet minimālā platība, kurā ir lietderīgi uzsākt renaturalizāciju, novērtēta kā 20 ha. Renaturalizācijai piemērotajās teritorijās pakāpeniski paredzēts aizsprostot, aizbērt vai aizstumt esošos susināšanas un kartu grāvjus, lai veicinātu optimālu mitruma un purva veģetācijas veidošanos izstrādātajās teritorijās. Ziņojumā novērtēts, ka šāds izstrādāto teritoriju rekultivācijas risinājums ļaus uzsākt kūdras lauku renaturalizāciju paralēli kūdras ieguvei, samazinot izstrādes lauku ietekmi uz apkārtējo ainavu, purvaino teritoriju ugunsdrošību un SEG emisiju gaisā.
- 6.4.2.13. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajam vērtējumam, kūdras lauku rekultivāciju nepieciešams vērtēt kopskatā ar esošajiem kūdras ieguves laukiem Atradnē. Novērtēts, ka esošajā situācijā vismazākais kūdras slāņa biezums ir Atradnes Rietumu laukumā, tādēļ minētais lauks būs primārā kūdras ieguves laukuma daļa, kurā prognozējams tiks veikta rekultivācija. Ziņojumā arī norādīts, ka vides aizsardzības pamatprasības kūdras ieguvē ir kūdras krājumu racionāla izmantošana. Tādēļ, atbilstoši Ziņojumā sniegtajam vērtējumam, nav racionāli uzsākt Atradnes rekultivācijas darbus ātrāk par 25 gadiem, jo esošā kūdras slāņa biezums Rietumu laukā joprojām ir 3,5 - 6 m, kuru pārsvarā veido vidēji un labi sadalījusies kūdra. Secināts, ka kūdras lauku rekultivācija ātrāk tiks uzsākta ieguves laukos, kur pašlaik kūdras dziļums ir mazāks. Ziņojumā skaidrots, ka šobrīd tirgus pieprasījums pēc vidēji un labi sadalījušās kūdras ir mazāks nekā pieprasījums pēc mazsadalījušās kūdras, tādēļ Rietumu lauka izstrāde ir atkarīga no šāda tipa kūdras pieprasījuma.
- 6.4.2.14. Ziņojumā sniegta informācija, ka šobrīd definēt konkrētu laika prognozi rekultivācijas pasākumu uzsākšanai jau konkrētos ieguves laukos un laika posmos nav iespējams, kā galvenos iemeslus šādai situācijai minot kūdras krājumu daudzumu un ārējos faktorus, kas ietekmē kūdras ieguves apjomu. Salīdzinājumam Ziņojumā sniegts piemērs, ka 2015.gadā Lielajā Aknīstes purvā tika iegūti 35,11 tūkst. t kūdras un ieguves limita atlikums uz 2015.gada beigām bija 2422,05 tūkst. t, no kā var secināt, ka, saglabājot esošos ieguves apjomus, kūdras krāja pietiek pat līdz 65 gadiem. Ziņojumā vērtēts, ka, lai arī kūdras ieguve visos laukos notiek vienmērīgi, nozares specifika nosaka, ka atkarībā no sezonas un pieprasījuma, ieguve var tikt organizēta tā, ka citos laukos tā ir

intensīvāka, citos mazāk intensīva. Tādejādi, atbilstoši sniegtajai informācijai, lielāks kūdras dziļums uzreiz nenosaka, ka šajās vietā pēc ilgāka laika perioda rekultivācija tiks uzsākta vēlāk, kā tajos, kuros kūdras dziļums ir mazāks.

- 6.4.2.15. Savu viedokli par esošo situāciju un plānotajiem Atradnes rekultivācijas pasākumiem ar 2016.gada 11.maijā Birojā saņemto vēstuli (Biroja reģ. Nr.906) paudusi arī Ierosinātāja, norādot, ka rekultivācijas pasākumus Atradnē paredzēts veikt saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, maksimāli īsā laikā pēc kūdras ieguves pabeigšanas un saskaņā ar Atradnes zemes īpašnieka – AS „Latvijas valsts meži” (turpmāk arī LVM), izvirzītajiem nosacījumiem, kā tas izriet no Ierosinātājas un LVM noslēgtā nomas līguma. Ierosinātāja arī norāda, ka, strādājot globālā tirgus un konkurences apstākļos, nav iespējams precīzi prognozēt kūdras cenu un pieprasījuma svārstības, tirgus tendences un attiecīgi pārdotās un iegūstamās kūdras daudzumu un veidus.
- 6.4.2.16. Izvērtējis Ziņojumā sniegto informāciju, veikto novērtējumu un institūciju viedokļus par Paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, Birojs secina, ka būtiski samazināta kūdras ieguvei paredzētā teritorija, sākotnēji plānotā Atradnes 2013.gada izpētes iecirkņa ~141,5 ha ieguves platību samazinot uz ~80 ha minētā iecirkņa centrālajā daļā. Birojs pievienojas izdarītajiem secinājumiem, ka, atbilstoši novērtētajam, palielinot attālumu no ieguves vietas līdz purva perifērajām zonām un palielinot Paredzētās darbības neskartās purva platības, ietekme uz Darbības vietā un tai piegulošajā teritorijā konstatētajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamām putnu sugām būtiski tiks samazināta. Tādejādi iepriekš aprēķinātais Paredzētās darbības nodarītais kaitējums ķīķu, vakarlēpju un rubeņu populācijām arī samazināsies. Lai gan Paredzētās darbības gaitā tiks iznīcināti ~80 ha īpaši aizsargājamo biotopu *7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* un *91D0* Purvaini meži*, līdz ar paredzētās kūdras ieguves teritorijas platības samazināšanu, samazināsies arī iznīcināmā īpaši aizsargājamo biotopu platība. Tāpat, īstenojot Ziņojumā iestrādāto risinājumu no purva novadāmo ūdeņu nostādināšanai pirms ievadīšanas dabiskās ūdenstecēs, nav sagaidāma Paredzētās darbības nelabvēlīga ietekme uz Radžupes ūdens kvalitāti, kas savukārt var ietekmēt tās kā barības vietas potenciālu īpaši aizsargājamām putnu sugām. Gan DAP, gan Pārvalde savos paustajos viedokļos nav izteikušas noraidošu attieksmi pret sagatavoto Ziņojumu un plānotajiem Paredzētās darbības risinājumiem attiecībā uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām dabas vērtībām. Birojs secina, ka pie nosacījuma, ja tiek ievēroti Ziņojumā iestrādātie Paredzētās darbības īstenošanas risinājumi, tajā skaitā risinājumi, kas saistīti ar ietekmes uz vidi mazināšanas pasākumiem, nav sagaidāms, ka Paredzētās darbības ietekmes zona būs plašāka kā Ziņojumā novērtētā un Paredzētā darbības atstās nelabvēlīgu ietekmi uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamo putnu populācijām. Arī izvērtējis Ziņojumā vērtētās kūdras ieguves tehnoloģiju (griešanas vai frēzēšanas) alternatīvas un to ietekmi uz gaisa kvalitāti, trokšņa līmeni un iespējamām apkārtnes hidroloģiskajām izmaiņām, tajā skaitā minēto aspektu ietekmi uz Darbības vietai piegulošajās teritorijās esošo īpaši aizsargājamo putnu sugu populācijām, Birojs secina, ka nav konstatēti tādi fakti, kas nepieļautu Paredzētās darbības gaitā pielietot kādu no novērtētajām kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvām.
- 6.4.2.17. Savukārt, vērtējot Ziņojumā sniegto informāciju par paredzētajiem Atradnes rekultivācijas risinājumiem un laika grafiku, Birojs ņem vērā arī DAP vairākkārt pausto viedokli, ka Ziņojumā trūkst konkrēta Atradnes rekultivācijas plāna, kurš skaidri paredzētu, kuras platības, kādā secībā un kādos laikos tiks izstrādātās, bet kuras rekultivētas. Atbilstoši Ziņojumā norādītajai informācijai, primāri rekultivācija varētu tikt veikta Atradnes Rietumu laukumā, bet, tā kā tajā palikusi vidēji un labi

sadalījusies kūdra, pēc kuras ir mazāks pieprasījums un kuras izstrāde pilnībā atkarīga no šāda tipa kūdras pieprasījuma, - veidojas situācija, ka rekultivācija netiek veikta, jo nav pabeigta kūdras izstrāde, bet kūdras izstrādi nevar pabeigt, jo nav pieprasījuma pēc vidēji un labi sadalījušās kūdras. Tā rezultātā Ierosinātāja turpina paplašināt ieguves teritorijas, bet pasākumi ietekmes mazināšanai līdzšinējās ieguves teritorijās netiek veikti vispār. Saistībā ar minēto jāuzsver, ka atbilstoši Latvijas un Eiropas Savienības tiesību aktos noteiktajam, derīgo izrakteņu ieguve 25 ha un lielākā platībā ir darbība ar būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz vidi. Pirms to atļaut, ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums – procedūra, kuras ietvaros sagaidāmā ietekme ir jānovērtē, kā arī jāizstrādā risinājumi tās novēršanai vai samazināšanai. Ieguves vietu rekultivācija ir viens no derīgo izrakteņu ieguves radītas ietekmes uz vidi (kuras dēļ darbība iekļauta Novērtējuma likuma 1. un 2.pielikumā) mazināšanas risinājumiem un nav pieļaujama situācija, ka šādi pasākumi netiek plānveidīgi realizēti.

6.4.2.18. Izdodot atzinumu, Birojs ņem vērā, ka Ierosinātāja ir būtiski samazinājusi 2013.gada izpētes iecirknī sākotnēji plānotās ieguves platības no ~141,5 ha līdz ~80 ha, kā arī likuma „Par zemes dzīlēm” 15.panta 2)daļu, kas nosaka, ka galvenās prasības zemes dzīļu aizsardzībā ietver arī racionālu derīgo izrakteņu ieguvī, kā arī atradnē sastopamo blakusproduktu izmantošanu. Tai pat laikā minētā likuma 6.pants vienlaikus noteic, ka ir jāievēro arī prasības, kas attiecas uz ietekmes uz vidi novērtējumu, un Vides aizsardzības pamatprincipi kopumā paredz izvērtēšanas un ietekmes un piesārņojuma novēršanas un mazināšanas principus, kas darbību ar būtisku ietekmi realizācijas gadījumā ir obligāti. Tādēļ ir jārod risinājumi saprātīgam līdzsvaram starp racionālu resursu izmantošanu un ilgstošas ietekmes mazināšanu, vienlaikus ņemot vērā Vides aizsardzības likuma 3.pantu, kurš noteic vides aizsardzības principu „piesārņotājs maksā” un paredz, ka persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu.

6.4.2.19. No Ziņojuma izriet, ka, uzsākot Paredzēto darbību un triju gadu laikā izstrādei pilnībā sagatavojot 2013.gada izpētes iecirknī, vienlaikus Atradnē kūdras ieguvei būs sagatavoti un nosusināti 540 ha, bet rekultivācija nebūs uzsākta vispār. Vienlaikus no Ziņojuma izriet, ka nepietiekama kūdras pieprasījuma gadījumā, var rasties situācija, kad Atradnes rekultivācija var netikt uzsākta pat pēc 25 gadiem (Ziņojumā norādīts, ka vietām ieguvī var turpināt pat vēl 65 gadus), ja netiks izstrādāts atlikušais vidēji un labi sadalījušās kūdras slānis, tādējādi izstrādei sagatavoto un nosusināto kūdras lauku SEG emisijas turpināsies vēl ilgākā laika periodā. Birojs jau iepriekš izteicis vērtējumu, ka Paredzētā darbība jau pēc savas būtības daļēji ir neracionāla, īpaši no vides aizsardzības un SEG emisiju samazināšanas aspekta nelabvēlīga pieeja - vēl vairāk paplašināt izstrādes laukus mazsadalījušās kūdras ieguvei, kamēr dziļāk iegulošā vidēji un labi sadalījusies kūdra plašās Atradnes teritorijās vēl nav izstrādātas un šīs teritorijas nav rekultivētas. Ieguve un tai sekojoša rekultivācijas plānošana ir jāveic mērķtiecīgi un stratēģiski, plānojot vidēji un labi sadalījušās kūdras ieguves vietas tādējādi, lai tālredzīgi un prognozējami veidotos laukumi, kur atlikušais kūdras slānis sasniedz Ierosinātājas norādīto 0,3 - 0,5 m biezumu rekultivācijai lietderīgā platībā. Nerisīnot šo jautājumu stratēģiski, vai gluži pretēji – mērķtiecīgi un ar nolūku neplānojot ieguves laukumus secīgi, atbilstīgais atlikušā slāņa biezums rekultivācijai lietderīgajās platībās neveidosies arī pēc 25, 30, nav izslēgts, ka pat pēc 60 gadiem, jo iespējamai ieguvei būs vairāk kā 500 ha liela teritorija, kur izņemts tikai mazsadalījušās kūdras slānis. Šāda pieeja nav uzskatāma par racionālu arī vadoties no racionālas dabas resursu izmantošanas principa un Ierosinātājai ir pienākums nodrošināt ieguves un tās radītas ietekmes novēršanas vai samazināšanas pasākumu pārskatāmu un saprātīgu secību. Ja Ierosinātāja vēlas vēl vairāk paplašināt ieguves vietas, Ierosinātājai ir jāizstrādā konkrēts ieguves un rekultivācijas pasākumu plāns,

nosakot un definējot konkrētas teritorijas vidēji un labi sadalījušās kūdras ieguvei, lai pārskatāmā periodā varētu plānot gan mērķtiecīgi veidojamus lietderīgās platības (rekultivācijai) laukumus, gan to veidošanās secību un iespējamo ilgumu. Teritorijās, kur atbilstību Ierosinātās definētajiem rekultivācijas nosacījumiem (atlikušā slāņa biezums 0,3 - 0,5 m platībā vismaz 20 ha) izstrādātās platības nenasniegs 20 - 25 gadu laikā (samērīgs periods, kas salīdzināms ar derīgo izrakteņu ieguves licences termiņu jaunas ieguves veikšanai), un/vai platībās, kas vairs netiek aktīvi izmantotas kūdras ieguvē, jārealizē vismaz pagaidu risinājumi ietekmes mazināšanai, kas efektivitātes ziņā var būt salīdzināmi ar rekultivācijas/renaturalizācijas pasākumu iespējām. Plānveidīgi jārealizē grāvju pagaidu dambēšanu un hidroloģiskā režīma stabilizēšanu, atjaunošanu. Ņemot vērā iespējamo ietekmes ilgumu un to, ka savādāk ietekmes mazināšanas pasākumi var netikt realizēti ievērojamās platībās un ilgstoši, šāda nosacījuma paredzēšana un īstenošana ir uzskatāma par samērīgu, nepieciešamu un piemērotu.

6.4.2.20. Arī „*Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam*” secināts, ka klimata pārmaiņu jomā aktuāla problēma ir SEG emisiju samazināšana un CO₂ piesaiste. Kā svarīgākie veicamie pasākumi definēta arī SEG emisiju pasākumu apzināšana visos tautsaimniecības sektoros, lai panāktu ierobežotu SEG pieaugumu tautsaimniecības nozarēs. Tā kā pašlaik Latvijā un pasaulē tiek intensīvi strādāts pie SEG jomas ierobežošanas konceptuāliem un secīgi regulējošiem jautājumiem, savukārt arī purvu rekultivācijas un ar to saistīto SEG emisiju jautājumi ir attīstībā esoša joma, kurā arī Latvijā uzsākti pētījumi, un pieredze par piemērotākajiem risinājumiem ir izpētes un attīstības posmā, jāreķinās ar iespējamu papildus normatīvo aktu regulējumu attīstību, un, iespējams, papildus risinājumu nepieciešamību nākotnē.

6.4.2.21. Birojs, sniedzot šo atzinumu konkrētā aspekta griezumā, nav konstatējis tādas apstākļus, kas būtu par pamatu kopumā aizliegt Ierosinātās plānoto darbību. Vienlaikus Ierosinātājai ir jāņem vērā, ka Paredzētā darbība ir iespējama tikai ievērojot Ziņojumā paredzētos Paredzētās darbības risinājumus un ietekmes uz vidi mazināšanas pasākumus vai līdzvērtīgus risinājumus. Novērtējuma likuma 24.panta (1)daļa paredz, ka Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietverto risinājumu īstenošanu. **Tomēr Birojs uzskata, ka saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta (10)daļu Paredzētās darbības veikšanai ir norādāmi nosacījumi, ar kādiem tā iespējama vai nav pieļaujama:**

- a) **Paredzētā darbība īstenojama atbilstoši Ziņojumā novērtētajam, - Atradnes 2013.gada izpētes iecirkņa centrālajā daļā, ~80 ha platībā, teritorijā, kas norādīta Ziņojuma 3.pielikumā, tādējādi samazinot iznīcināmās īpaši aizsargājamo biotopu platības un palielinot buferzonu starp Darbības vietu un tās apkārtnē konstatētajām īpaši aizsargājamo putnu sugu populācijām.**
- b) **Ieguves teritorijas sagatavošanas darbi, kas saistīti ar apauguma noņemšanu, veicami ārpus putnu ligzdošanas sezonas.**
- c) **Paredzētā darbības nedrīkst negatīvi ietekmēt Darbības vietas apkārtnē esošās īpaši aizsargājamās putnu sugas (melnā stārķa) populāciju. Jānodrošina no cietajām (kūdras) daļiņām attīrīta purva nosusināšanas ūdeņu ievade Radžupē un buferzonas ievērošana, lai samazinātu cilvēka saimnieciskās darbības, sevišķi trokšņa aspektā, ietekmi uz minētās īpaši aizsargājamās putnu sugas populācijas pastāvēšanu Lielā Aknīstes purva apkārtnē.**
- d) **Ierosinātājai ir jāizstrādā un sadarbībā ar DAP un AS „Latvijas valsts meži” jāparedz konkrēts ieguves un rekultivācijas pasākumu un to teritoriju plāns, nosakot un definējot konkrētas teritorijas vidēji un labi sadalījušās kūdras ieguvei, lai pārskatāmā periodā varētu plānot gan mērķtiecīgi veidojamus**

lietderīgās platības (rekultivācijai) laukumus, gan to veidošanās secību un iespējamo ilgumu. Teritorijās, kur saskaņā ar šādu plānu nav sagaidāma atbilstības sasniegšana Ierosinātās definētajiem rekultivācijas nosacījumiem (atlikušā slāņa biezums 0,3 - 0,5 m, platība vismaz 20 ha) 20 - 25 gadu laikā un platībās, kas ilgstoši netiek aktīvi izmantotas, jārealizē vismaz pagaidu risinājumi ietekmes mazināšanai, kas efektivitātes ziņā var būt salīdzināmi ar rekultivācijas/renaturalizācijas pasākumu iespējām. Piemēram, plānveidīgi jārealizē grāvju pagaidu dambēšanu un hidroloģiskā režīma stabilizēšanu, atjaunošanu, konkrētus piemērotākos risinājumus un nosacījumus to realizācijai saskaņojot ar DAP.

- e) Atradne rekultivējama pakāpeniski, kur iespējams rekultivācijas pasākumus daļā no platībām īstenojot jau paralēli kūdras ieguvei. Vietās, kur rekultivācijas pasākumu realizācija un pabeigšana pagaidām nav racionāla un lietderīga, veicami iepriekš šajā atzinumā noteiktie daļēji izstrādātu ieguves lauku ietekmes mazināšanas pasākumi.
- f) Pirms paredzētās renaturalizācijas jeb purva teritoriju atjaunošanas darbu uzsākšanas nepieciešams izstrādāt rekultivācijas plānu, kas paredz konkrētā situācijā nepieciešamo mitruma apstākļu atjaunošanas iespējas balstīt uz iepriekš izveidota plānoto darbu (plānotie aizdambējamie, aizberamie vai likvidējamie susināšanas un kartu grāvji, izņemamās drenāžas caurules) hidroģeoloģiskā modeļa rezultātiem. Atradnes rekultivācijas pasākumi un nosacījumi iestrādājami derīgā izrakteņa ieguves projektā, tos saskaņojot ar DAP un teritorijas iznomātājiem AS „Latvijas valsts meži”.

6.4.3. Gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē:

- 6.4.3.1. Ierosinātāja gabalkūdras ieguvi Lielā Aknīstes purva teritorijā ~460 ha platībā Atradnes Austrumu un Rietumu laukumos veic jau šobrīd, tādēļ Paredzētās darbības ietekmes uz gaisa piesārņojošo vielu emisiju un izmaiņām gaisa kvalitātē novērtēšanai veikti aprēķini gan Paredzētajai darbībai, vērtējot gan ieguves lauku sagatavošanu, gan divas kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas, gan esošajai darbībai, ņemot vērā un novērtējot summāro ietekmi.
- 6.4.3.2. Galvenās gaisu piesārņojošās vielas Paredzētās darbības gaitā, atkarībā no pielietotās kūdras ieguves tehnoloģiskās alternatīvas, ir putekļu daļiņas un gāzveida izmeši no kūdras lauku sagatavošanas un izstrādes procesiem, kā arī no izmantotās kūdras lauku sagatavošanas un kūdras ieguves tehnikas un transporta līdzekļu dzinējiem.
- 6.4.3.3. Ja plānotā kūdras ieguve Atradnē tiek veikta pielietojot grieztās kūdras paņēmieni, pie kūdras mitruma 91 – 92 %, cieto daļiņu (putekļu) emisija no derīgā izrakteņa ieguves nav sagaidāma. Savukārt, ja kūdras ieguvi veic pielietojot frēzkūdras paņēmieni, kūdras ieguves laukos sagaidāmas ievērojamas cieto daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} emisijas.
- 6.4.3.4. Kā emisiju avoti no kūdras ieguves lauku sagatavošanas derīgā izrakteņa ieguvei Ziņojumā definēti ekskavatori un buldozers/profilētājs, bet kā emisiju avoti no kūdras ieguvē izmantotās tehnikas, pielietojot gabalkūdras ieguves paņēmieni, ir definēta traktortehnika, ekskavatori, gabalkūdras ieguves tehnika un buldozers/profilētājs. Savukārt kā emisiju avoti no kūdras ieguves, pielietojot frēzēšanas paņēmieni, ir definēti ar to saistītie procesi – frēzēšana, rušināšana, pneimatiskā savākšana, izbēršana, bērtpošana un iekraušana mašīnās.
- 6.4.3.5. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju piesārņojošo vielu emisiju novērtēšanai no tehnikas, kas darbojas esošajos kūdras ieguves laukos un tiks izmantota Paredzētās

darbības gaitā, gan sagatavojot kūdras laukus derīgā izrakteņa ieguvei, gan iegūstot kūdru, vērtējot divas kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas, izmantota metode, kas balstīta uz kopējā degvielas patēriņa datiem un piesārņojošo vielu emisijas faktoru datiem.

- 6.4.3.6. Emisiju aprēķināšanai izmantota avotā „*Emissions Estimation technique Manual for Combustion Engines, Version 3.0*” pieejamā informācija par definēto emisijas avotu emisijas faktoriem un nepieciešamajām aprēķinu formulām. Savukārt emisijas apjomu novērtēšanai no ar frēzkūdras ieguvī saistītiem procesiem, izmantoti Somijas vides institūta informatīvajā ziņojumā norādītie emisiju faktori. Veicot aprēķinus, izmantoti dati arī par katras tehnikas vienības veida skaitu, darba laiku un vidējo degvielas patēriņu. Ņemot vērā, ka kūdras ieguve ir atkarīga no laikapstākļiem, tehnikas vienības darba laiks var mainīties atkarībā no laikapstākļiem, bet kopējais darba laiks tiek summēts. Savukārt kūdras ieguves lauku sagatavošanu Darbības vietā paredzēts veikt laika posmā, kad kūdras ieguve nav iespējama nepiemērotu laikapstākļu dēļ. Teritoriju ieguvei plānots sagatavot trīs gadu laikā. Aprēķinos pieņemts, ka kūdras ieguves lauku sagatavošana to izstrādei vidēji tiks veikta 6 mēnešus gadā (5 dienas nedēļā, vidēji no 8:00 – 17:00) jeb ~960 h/gadā. Savukārt kūdras ieguvī gan esošajos, gan plānotajos izstrādes laukos paredzēts iegūt no maija līdz septembrim (5 dienas nedēļā, vidēji no 8:00 – 17:00) ~800 h/gadā, atkarībā no laikapstākļiem.
- 6.4.3.7. No teritorijas sagatavošanā kūdras ieguvei, veicot teritorijas atmežošanu, purva apauguma noņemšanu, celmu, koku un krūmu izņemšanu, izmantotās tehnikas (ekskavatori un buldozers/profilētājs) un kūdras ieguvē izmantotās tehnikas (traktori, ekskavatori, gabalkūdras ieguves tehnika, buldozers/profilētājs) aprēķinātas tehnikas vienību radīto oglekļa oksīdu, slāpekļa oksīdu, daļiņu PM_{10} un $PM_{2,5}$, sēra dioksīda un gaistošo organisko savienojumu (GOS) emisijas. Savukārt no kūdras ieguves, izmantojot frēzkūdras paņēmieni un veicot frēzēšanu, rušināšanu, pneimatisko savākšanu, izbēršanu, bērtņošanu un iekraušanu mašīnā, aprēķinātas ieguves procesā radīto cieto daļiņu PM_{10} un $PM_{2,5}$ emisijas. Aprēķini veikti gan esošajai darbībai Atradnes Rietumu un Austrumu laukos, gan Paredzētajai darbībai, vērtējot divas kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas. Aprēķinos izmantoto tehnikas vienību vidējo degvielas patēriņu aprēķinu rezultāti un aprēķināto piesārņojošo vielu emisiju daudzumi no maksimālā iespējamā vienlaicīgi darbojošos tehnikas vienību daudzuma sniegti Ziņojuma 4.1.nodaļas tabulās.
- 6.4.3.8. Ziņojumā veikts arī sagaidāmās ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējums. Gaisa piesārņojošo vielu izkliedes aprēķini un modelēšana veikta izmantojot datorprogrammu AERMOD View (izstrādātājs „*Lakes Environmental*”; beztermiņa licence AER0006618). Minētā datorprogramma ir pielietojama rūpniecisko gaisa piesārņojuma avotu emisiju izkliedes aprēķināšanai, ņemot vērā emisijas avotu īpatnības, apkārtnes apbūvi, reljefu un vietējos meteoroloģiskos apstākļus. Piesārņojošo vielu izkliedes aprēķiniem izmantoti VSIA „*Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk LVĢMC) dati par meteoroloģiskajiem apstākļiem no novērojumu stacijas „*Zīlāni*” (ilggadīgo novērojumu dati par laika periodu no 2010. – 2014.gadam) un esošo gaisa piesārņojuma līmeni Ierosinātajās darbības ietekmes zonā bez operatora darbības (Ziņojuma 7.pielikums). Esošā gaisa piesārņojuma izkliedes kartes un Paredzētās darbības radītā gaisa piesārņojuma kartes pievienotas Ziņojuma 8.pielikumā, savukārt gaisa piesārņojuma izkliedes aprēķinu rezultāti sniegti Ziņojuma 4.1.16.tabulā. Gaisa piesārņojošo vielu izkliedes modelēšana veikta sliktākajam scenārijam, gada griezumā vienlaicīgi ņemot vērā gan esošo gabalkūdras ieguvī Atradnes Rietumu un Austrumu laukos, gan Paredzētās darbības gaitā plānoto teritorijas sagatavošanu kūdras ieguvei un kūdras ieguvī Darbības vietā. Darbības vietā vērtēta maksimālā gaisa piesārņojuma koncentrācija

situācijai, kad gada laikā tiek veikta gan kūdras lauku sagatavošana ieguvei, gan kūdras ieguve.

- 6.4.3.9. Ziņojumā secināts, ka galvenie esošā gaisa piesārņojuma avoti Darbības vietas tuvākajā apkārtnē ir mobilie piesārņojumu avoti, augstākās piesārņojuma koncentrācijas konstatētas uz autoceļiem P74 un P73, kurus paredzēts izmantot arī iegūtās kūdras transportam uz ražošanas rūpnīcu, un tiem piegulošajā teritorijā, kā arī stacionārie piesārņojuma avoti Aknīstes pilsētā.
- 6.4.3.10. Izvērtējot piesārņojuma izkliedes aprēķinu rezultātus, secināms, ka maksimālās gāzveida gaisu piesārņojošo vielu koncentrācijas no kūdras lauku sagatavošanas un kūdras ieguves tehnikas radīsies iegūstot gabalkūdru, jo, pielietojot minēto ieguves tehnoloģiju, vienlaicīgi kūdras laukos tiek nodarbināts vislielākais skaits tehnisko vienību. Izkliedes aprēķinu rezultāti parāda, ka gāzveida piesārņojošo vielu koncentrācijas un cieto daļiņu PM_{10} un $PM_{2,5}$ koncentrācijas nepārsniegs Ministru kabineta 2009.gada 3.novembra noteikumos Nr.1290 „*Noteikumi par gaisa kvalitāti*” (turpmāk MK noteikumi Nr.1290) noteiktās robežvērtības. Tomēr daļiņu PM_{10} un $PM_{2,5}$ aprēķinātā maksimālā summārā koncentrācija, kūdras ieguvē izmantojot frēzēšanas paņēmienu, kas saistīts ar lielāku kūdras putekļaino daļiņu emisiju gaisā, tuvojas MK noteikumos Nr.1290 noteiktajām robežvērtībām, kuras ieguves teritorijās var sasniegt pat 87,44 % no dienas robežlieluma un 41,88 % no gada robežlieluma daļiņām PM_{10} un 55,9 % no gada robežlieluma daļiņām $PM_{2,5}$. Izvērtējot sagatavotās gaisu piesārņojošo vielu izkliedes kartes, secināms, ka, neatkarīgi no pielietotās kūdras ieguves tehnoloģijas, ne Paredzētās darbības vietā, ne Atradnes Rietumu un Austrumu laukos, ne ārpus Atradnes teritorijas nav sagaidāms tehnikas radīto gāzveida piesārņojošo vielu koncentrāciju pārsniegums. Lai gan aprēķinātā maksimālā daļiņu PM_{10} summārā koncentrācija, ko rada kūdras ieguve, pielietojot frēzēšanas paņēmienu, tuvojas MK noteikumos Nr.1290 noteiktajiem cieto daļiņu diennakts robežlielumiem, tomēr nav sagaidāms, ka ārpus Atradnes teritorijas, sevišķi tās apkārtnē esošo dzīvojamo māju teritorijās, varētu tikt pārsniegtas normatīvos noteiktās robežvērtības. Rezultātā secināms, ka Paredzētā darbība neatstās būtisku ietekmi uz apkārtnes gaisa kvalitāti.
- 6.4.3.11. Novērtējot esošās kūdras ieguves un Paredzētās darbības radīto summāro ietekmi uz izmaiņām gaisa kvalitātē attiecībā pret MK noteikumos Nr.1290 ietvertajiem normatīviem, secināts, ka nevienai no piesārņojošām vielām, kurām vides un cilvēka veselības nolūkā noteiktas pieļaujamās koncentrāciju robežvērtības, nav sagaidāms to pārsniegums ārpus kūdras ieguves teritorijas. Ziņojumā secināts, ka, neatkarīgi no kūdras ieguvei pielietotās tehnoloģiskās alternatīvas (gabalkūdras ieguve vai frēzkūdras ieguve), Paredzētās darbības gaitā radītais gaisa piesārņojums būs salīdzinoši neliels un gaisa kvalitātes robežlielumi netiks pārsniegti. Pamatojoties uz veikto novērtējumu, secināts, ka, Paredzētās darbības īstenošanas gaitā nav nepieciešams paredzēt speciālus pasākumus gaisu piesārņojošo vielu samazināšanai.
- 6.4.3.12. Ziņojumā vērtēts arī visnelabvēlīgākais piesārņojošo vielu izkliedes scenārijs nelabvēlīgos meteoroloģiskos apstākļos. Nelabvēlīgākie meteoroloģiskie apstākļi, pie kādiem varētu tikt sasniegtas augstākās piesārņojošo vielu koncentrācijas MK noteikumos Nr.1290 ietvertajiem normatīviem, novērtēti pamatojoties uz izkliedes aprēķiniem, izvērtējot visas situācijas gada griezumā. Nelabvēlīgos meteoroloģiskos apstākļos no frēzkūdras ieguves novērtēta tikai cieto daļiņu PM_{10} un $PM_{2,5}$ izkliede, jo minētās gaisu piesārņojošās vielas ir galveno emisiju veidotājas, kūdras izstrādē pielietojot frēzēšanas paņēmienu. Iegūtie rezultāti apkopoti Ziņojuma 4.1.17.tabulā un parāda, ka nelabvēlīgākie laikapstākļi piesārņojuma izkliedei, iegūstot gabalkūdru, ir situācijā, kad vēja virziens ir 205° (D-DR vējš), vēja ātrums – 0,66 m/s un gaisa temperatūra 7,87 °C, sajaukšanās augstums – 13,7 m, virsmas plūsmas siltums - 0,4

W/m², bet piesārņojošo vielu stundas koncentrācijas šajos apstākļos ir: NO₂ 157 µg/m³, CO 66 µg/m³, PM₁₀ 14 µg/m³, PM_{2,5} 13 µg/m³, un SO₂ 0,09 µg/m³. Neviena no normatīvos noteiktajām gaisu piesārņojošām vielām, iegūstot gabalkūdras, pat nelabvēlīgos meteoroloģiskajos apstākļos nepārsniedz normatīvos noteiktos robežlielumus. Savukārt nelabvēlīgākie apstākļi cieto daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} izkliedei, iegūstot frēzkūdras, ir situācijā, kad vēja virziens ir 176° (D vējš), vēja ātrums – 1,11 m/s un gaisa temperatūra 9,02 °C, sajaukšanās augstums – 116,0 m, virsmas plūsmas siltums - 1,0 W/m², bet piesārņojošo vielu stundas koncentrācijas šajos apstākļos ir: PM₁₀ 223,57 µg/m³ un PM_{2,5} 137,3 µg/m³. Vienlaicīgi jāatzīmē, ka šāda koncentrācija prognozējama kūdras izstrādes lauku teritorijā, kas ir uzskatāma par darba zonu. Nelabvēlīgi meteoroloģiski apstākļi, īpaši bezvējš, nesekmē piesārņojošo vielu izkliedi atmosfērā, tādēļ šādos apstākļos novērojama gaisa piesārņojuma palielināšanās.

6.4.3.13. Ar Paredzēto darbību un tās ietekmi uz gaisa kvalitāti saistīts arī tāds aspekts kā SEG emisijas, kas var rasties no izstrādātajām ieguves teritorijām. Minētajā aspektā veikts novērtējums balstoties uz pasaulē iepriekš veiktajiem pētījumiem. Pētījumi parāda, ka slēgtajos kūdras laukos, ja netiek veikta to rekultivācija, veidojas SEG emisijas no sausās kūdras. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai par konkrētiem Norvēģijā veiktajiem pētījumiem, sadaloties sausajai kūdrai, veidojas 2,2 kg CO₂/m², 0,03 kg CH₄/m² un 0,013 kg N₂O/m² gadā. Pielīdzinot CO₂ ekvivalentiem izmešiem, tiek iegūts 6,82 kg CO₂ ekv/m² gadā jeb 68,2 t CO₂ ekv/ha, tādējādi potenciālais SEG emisiju daudzums pēc plānotā kūdras lauka slēgšanas, atbilstoši Ziņojumā norādītajam, ir 9 650 t CO₂ ekv/m² gadā. Tomēr, veicot izstrādāto kūdras lauku rekultivāciju, piemēram, kūdras lauku apmežošanu vai mītrāju atjaunošanu u.c., kūdras laukos tiek atgriezti dabiskie procesi, kas saista CO₂, nevis izdala to. Lai novērstu minēto SEG emisiju veidošanos, Lielā Aknīstes purva rekultivāciju, atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai, plānots īstenot pa etapiem (2 – 3 etapi). Kūdras ieguvī primāri paredzēts uzsākt no ieguves lauka malas, virzoties uz tā vidusdaļu. Ziņojumā vērtēts, ka Plānotais kūdras lauka izstrādes risinājums ļaus uzsākt kūdras lauka rekultivāciju paralēli kūdras ieguvei. Tādējādi Ziņojumā novērtēts, ka izstrādāto kūdras lauku ietekme uz SEG emisijām ir neitrāla. Birojs atzīmē, ka šajā novērtējumā ir ieviesusies matemātiska kļūda, jo oriģināldarbā norādītais lielums N₂O emisiju daudzums no susinātas kūdras ir 0,13 kg nevis 0,013 kg, kas, ņemot vērā norādīto konversijas faktoru N₂O – 310, faktisko CO₂ ekvivalenta lielumu aptuveni desmitkārtšo. Ņemot vērā pieejamos datus, kur dažādos apstākļos rezultāti var būt atšķirīgi, kā tas izriet no dažādām publikācijām, un to, ka Latvijā konkrētos lauka pētījumus ir tikai plānots uzsākt, Biroja vērtējumā arī konkrētie matemātiski precizētie rezultāti pašlaik ir uzskatāmi par orientējošiem. Biroja apsvērumi rekultivācijas un arī SEG kontekstā ietverti šī atzinuma iepriekšējā sadaļā.

6.4.3.14. Ziņojumā norādīts, ka Ierosinātāja ir Latvijas Kūdras ražotāju asociācijas biedre, bet asociācija savukārt ir dalībniece Eiropas Kūdras un Substrātu asociācijā (European Peat and Growing Media Asociacion - EPAGMA). EPAGMA biedriem, tajā skaitā, ierosinātājai, ir saistoši tās ietvaros izstrādātie dokumenti, kuri citu starpā paredz arī ar klimata pārmaiņām saistītu pasākumu īstenošanu, tajā skaitā visi asociācijas biedri ņem vērā SEG emisijas visā kūdras ražošanas ciklā u.c.

6.4.3.15. Izvērtējot Ziņojumā ietverto informāciju un sniegto vērtējumu par esošās darbības Atradnes Rietumu un Austrumu laukos un Paredzētās darbības, tajā skaitā kūdras lauku sagatavošanas un kūdras ieguves, pielietojot gabalkūdras vai frēzkūdras ieguves paņēmieni, ietekmi uz gaisa kvalitāti, Birojs pievienojas Ziņojuma autoru izdarītajiem secinājumiem, ka Paredzētā darbība, neatkarīgi no pielietotās kūdras ieguves tehnoloģijas, vērtējot arī summārās darbības Atrādnē un gaisu piesārņojošo vielu koncentrācijas, neradīs būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz gaisa kvalitāti un normālos,

Ziņojumā vērtētajos, darba režīma apstākļos nav sagaidāma nozīmīga piesārņojuma izplatība ārpus Atradnes teritorijas. Atbilstoši novērtētajam, pat pie vissliktākā Paredzētās darbības scenārija, kad Darbības vietā darbosies visas maksimāli iespējamās kūdras lauku sagatavošanā un kūdras ieguvē iesaistītās tehnikas vienības un kūdras ieguve notiks arī esošajos atradnes Rietumu un Austrumu laukos, aprēķinātās summārās gaisu piesārņojošo vielu koncentrācijas nepārsniegs MK noteikumos Nr.1290 noteiktos robežlielumus. Lai gan Ziņojumā norādīts, ka prioritārais kūdras ieguves veids Paredzētās darbības gaitā ir gabalkūdras ieguve, tomēr, arī izvērtējot frēzkūdras ieguves ietekmi uz gaisa kvalitāti, sevišķi vērtējot frēzkūdras ieguves gaitā palielināto cieto daļiņu PM_{10} un $PM_{2,5}$ emisiju izkliedi, secināms, ka nav konstatēti tādi izslēdzošie faktori, kas turpmāk Ierosinātajai neļautu veikt kūdras ieguvi, pielietojot frēzkūdras paņēmieni, ja laika gaitā rastos tāda nepieciešamība. Birojs pievienojas Ziņojumā sniegtajam vērtējumam, ka, pamatojoties uz gaisu piesārņojošo vielu emisiju summārās koncentrācijas aprēķiniem un modelēto piesārņojuma izkliedi, nav nepieciešami noteikt speciālus gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazinošus pasākumus. Tāpat Birojs uzskata, ka, ievērojot šajā atzinumā iepriekš (6.4.2.sadaļa) noteiktos nosacījumus Paredzētās darbības īstenošanai, kas paredz pārdomātu darbību plānošanu, tajā skaitā kur nepieciešams veikt vismaz pagaidu risinājumus ietekmes mazināšanai un kūdras lauku rekultivāciju paralēli kūdras ieguvei, un DAP rekomendācijas attiecībā uz izstrādāto kūdras lauku rekultivāciju, Ierosinātāja iespējami novērsīs potenciālās SEG emisijas no izstrādātajiem kūdras laukiem. **Lemjot par obligāto nosacījumu izvirzīšanas nepieciešamību, Birojs norāda, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā gaisa kvalitātes normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātajai saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Tajā pat laikā Birojs, izvērtējis situāciju, kad Paredzētās darbības vietai tuvākā viensēta „Saules” atrodas ~600 m uz R no tās, bet citas tuvākās viensētas atrodas vairāk kā ~1,5 km no Darbības vietas, kā arī to, ka Atradni no apkārtējās teritorijas lielākoties norobežo mežaina josla, secina, ka Darbības vietas novietojums attiecībā pret apdzīvotām teritorijām ir piemērots Paredzētās darbības veikšanai. Ievērojamā attāluma dēļ gaisa piesārņojuma mazināšanas aspektā veidojas labvēlīgi apstākļi gaisa piesārņojuma izkliedei, kā rezultātā piesārņojošo vielu koncentrācijas ārpus Atradnes teritorijas un pie tuvākajām dzīvojamām mājām ir nebūtiskas. Izvērtējot konkrēto situāciju un ievērojot normatīvos noteiktās prasības, nav nepieciešams noteikt speciālus gaisu piesārņojošo vielu koncentrāciju samazinošus pasākumus.**

6.4.4. Troksnis un tā izplatība.

- 6.4.4.1. Paredzētās darbības gaitā ir plānots veikt teritorijas sagatavošanu kūdras ieguvei, kas ietver teritorijas atmežošanu, apauguma, celmu un virsējā slāņa noņemšanu, un kūdras ieguvi. Kūdras ieguves radītais trokšņa līmenis novērtētas divām kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvām, Atradnes izstrādē pielietojot frēzēšanas paņēmieni (frēzkūdras ieguve) vai griešanas paņēmieni (grieztās jeb gabalkūdras ieguve). Kūdras ieguve, izmantojot frēzēšanas paņēmieni, saistīta ar ieguves lauku frēzēšanu un rušināšanu, kūdras savākšanu, bērtņošanu, iekraušanu un transportēšanu, bet, izmantojot gabalkūdras paņēmieni, tā saistīta ar ieguves lauka profilēšanu, kūdras griešanu un transportēšanu, izmantojot speciālu kūdras griešanas tehniku un autotransportu.
- 6.4.4.2. Kūdras ieguve un ar to saistītās darbības rada troksni, kas var būt traucējošs un atstāt ietekmi uz Darbības vietas tuvumā esošiem objektiem un teritorijām, kas ir jutīgi pret

troksni, tajā skaitā cilvēku uzturēšanās vietas, dzīvojamās mājas, sabiedriskas nozīmes objekti u.c. Troksnis var būt traucējošs arī dzīvniekiem un putniem. Par nozīmīgu un būtisku ietekmi uz dzīvo dabu troksnis var kļūt, ja ietekmes zonā ir īpaši aizsargājamo sugu, tai skaitā putnu koncentrāciju, barošanās, ligzdošanas, atpūtas u.c. vietas. Trokšņa izplatības novērtējums ir veikts ņemot vērā gan jau esošo darbību – kūdras ieguvei Atradnes Rietumu un Austrumu laukumos, gan Paredzēto darbību.

- 6.4.4.3. Darbības vietas tiešā tuvumā neatrodas neviena dzīvojamā ēka vai sabiedriski nozīmīgs objekts. Tuvākā viensēta „*Saules*” atrodas ~600 m uz R no Darbības vietas, bet saskaņā ar Ziņojumā norādīto, atbilstoši pašvaldības sniegtajai informācijai minētā viensēta nav apdzīvota. Citas tuvākās viensētas ir „*Sīmaņi*” un „*Mauriņi*”, attiecīgi ~1,5 km un ~1,8 km uz DR un „*Grāvīši*” ~1,8 km uz Z no Darbības vietas, kas ir samērā liels attālums. Turklāt Darbības vietu no apkārtējām teritorijām ieskauj purvainu mežu teritorijas. Citu Atradnei tuvāko viensētu attālumi norādīti Ziņojuma 4.3.1.tabulā.
- 6.4.4.4. Atbilstoši sugu un biotopu eksperta vērtējumam Paredzētās darbības vietas tiešā tuvumā konstatētas vairāku īpaši aizsargājamo putnu sugas, kurām trokšņa līmeņa pieaugums var radīt traucējumus, kā rezultātā var tikt ietekmētas aizsargājamo putnu sugu populācijas. Izvērstāks Paredzētās darbības gaitā radītā trokšņa ietekmes novērtējums uz īpaši aizsargājamo putnu populācijām Darbības vietā un tās tiešā tuvumā apskatīts un izvērtēts jau šī Atzinuma 6.5.2.punktā, tajā skaitā ietekmi mazinošo pasākumu novērtējums. Atbilstoši novērtētajam nav sagaidāms, ka Paredzētā darbības gaitā radītais troksnis varētu atstāt negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamo putnu sugu populācijām.
- 6.4.4.5. Atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 7.janvāra noteikumu Nr.16 „*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” (turpmāk Trokšņa noteikumi Nr.16) 1.pielikuma 1.2.punktam, novērtējot trokšņa rādītājus, ņem vērā, ka dienas ilgums ir 12 stundas, vakara – četras stundas, nakts – astoņas stundas. Diena ir no plkst. 7.00 līdz 19.00, vakars – no plkst. 19.00 līdz 23.00, nakts – no plkst. 23.00 līdz 7.00, bet gads ir uz skaņas emisiju attiecināms meteoroloģisko apstākļu ziņā vidējs gads. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai Darbības vietu kūdras ieguvei plānots sagatavot 3 gadu laikā, vidēji 6 mēnešus gadā, laikā, kad nav piemēroti apstākļi kūdras ieguvei, tādēļ kūdras lauku sagatavošanas gaitā radītais troksnis nesummēsies ar kūdras ieguves gaitā radīto troksni. Savukārt kūdras ieguvei plānots veikt laikā no maija līdz septembrim. Dienā paredzēts strādāt 8 stundas, vidēji no 8:00 līdz 17:00. Kūdras ieguves laiks un dienā nostrādāto stundu skaits atkarīgs no laikapstākļiem. Atbilstoši Trokšņa noteikumu Nr.16 1.pielikuma 1.2.punktam, - Paredzētā darbība plānota tikai periodā, kas kvalificējas kā diena (t.i. – vakara un nakts periodā troksnis, kas saistīts ar Paredzēto darbību, netiks radīts) un individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju apbūves teritorijās trokšņa A-izsvartais ilgtermiņa vidējais skaņas līmenis (L_{diena}) nedrīkst pārsniegt 55dB(A).
- 6.4.4.6. Kūdras ieguves lauku sagatavošanas un kūdras ieguves gaitā radītā trokšņa novērtēšanai izmantota metodika un aprēķinu formulas no „*Encyclopedia of Environmental Science and Engineering*”. Trokšņa izmaiņu prognoze veikta aprēķinu veidā, summējot konkrētā Paredzētās darbības posmā maksimāli izmantoto tehnikas vienību radīto troksni, kā arī summāro troksni, ko radīs gan Paredzētā darbība, gan esošā darbības atradnes Rietumu un Austrumu laukos. Iegūtie dati par aprēķināto tehnikas radīto summāro troksni esošajos kūdras ieguves laukos un Paredzētās darbības vietā parādīti Ziņojuma 4.3.3. tabulā. Savukārt aprēķinātais skaņas spiediena līmenis Atradnei tuvākajās viensētās, ko rada gan kūdras lauku sagatavošanas gaitā izmantotā tehnika, gan kūdras ieguves tehnika, ņemot vērā gan kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas, gan esošo un paredzēto kūdras ieguvei, parādīts Ziņojuma

4.3.4. un 4.3.5.tabulā. Vērtējot aprēķināto esošo un prognozēto situāciju, secināms, ka galveno trokšņa ietekmi uz dzīvojamām mājām, kas atrodas Atradnei piegulošajā teritorijā, neatkarīgi no ieguves tehnoloģijas veida, rada jau esošā darbība – kūdras ieguve Atradnes Rietumu laukumā. Jāatzīmē arī, ka Rietumu lauks atrodas vistuvāk dzīvojamām mājām, tuvākās viensēta - „Blunovi” atrodas ~400 m uz R, bet „Saules” - ~450 m uz DA no Atradnes Rietumu laukuma. Minētajās viensētās aprēķinātais skaņas spiediena līmenis, ko rada jau esošā darbība Rietumu laukā, pārsniedz Trokšņa noteikumos Nr.16 noteikto robežlielumu un ir attiecīgi 56,78 dB(A) un 57,29 dB(A), iegūstot gabalkūdrū. Rezultātā arī ņemot vērā summāro skaņas spiediena līmeni, ko veido kūdras ieguves tehnikas radītais troksnis gan Paredzētās darbības vietā, gan esošajos Atradnes Rietumu un Austrumu laukumos, trokšņa robežvērtību pārsniegums atbilstoši Trokšņa noteikumiem Nr.16 ir prognozēts pie dzīvojamajām mājām „Blunovi” un „Saules”. Arī pie citām dzīvojamām mājām summārā trokšņa līmenis prognozēts tuvu noteiktajai robežvērtībai.

- 6.4.4.7. Tomēr Ziņojumā norādīts, ka iepriekš minētajos skaņas spiediena līmeņa aprēķinos nav ņemti vērā dabiskie trokšņa slāpēšanas faktori (atmosfēras slāpējošais efekts, zemes virsmas efekts, apaugums u.c.), kas var ietekmēt uztveramā trokšņa līmeni. Skaņas spiediena līmeņa aprēķinu rezultāti, kas iegūti ņemot vērā atmosfēras slāpējošo efektu un meža joslas platumu ap Darbības vietu, no lauku sagatavošanas to izstrādei un summārās ietekmes no kūdras ieguves gan esošajos laukos, gan Darbības vietā parādīti Ziņojuma 4.3.6.tabulā. Vērtējot iegūtos rezultātus, secināts, ka, ņemot vērā dabiskos skaņas slāpēšanas faktorus, nevienā no Atradnei tuvumā esošajām viensētām netiks pārsniegta Trokšņa noteikumos Nr.16 dienas periodam ($L_{\text{diēna}}$) noteiktā robežvērtība ne sagatavojot kūdras laukus to izstrādei, ne iegūstot kūdrū visos Atradnes laukumos, tajā skaitā Darbības vietā, neatkarīgi no pielietotās kūdras ieguves tehnoloģijas. Lielākais skaņas spiediena līmenis prognozēts pie viensētas „Saules”, 53,7 dB(A), iegūstot gabalkūdrū, un 49,55 dB(A), iegūstot frēzkūdrū, kas ir tuvu Trokšņa noteikumos Nr.16 noteiktajai dienas perioda robežvērtībai 55 dB(A). Tomēr Ziņojumā novērtēts, ka prognozētais trokšņa līmenis visticamāk būs zemāks, jo parasti kūdras ieguves laukā vienlaicīgi darbojas mazāks skaits tehnikas vienību nekā iekļauts aprēķinos. Prognozētā situācijas iespējamība, kad ar pilnu jaudu vienlaicīgi visos kūdras ieguves laukos darbotos maksimālais tehnikas vienību skaits, vērtēta kā tikai reta un īslaicīga. Tāpat aprēķini veikti visnelabvēlīgākajai situācijai, kad darbojošās tehnikas vienības atrodas dzīvojamai zonai vistuvākajā punktā, tomēr šāda situācija nav sagaidāma. Tādēļ atbilstoši novērtētajam secināts, ka ilgtermiņa vidējais trokšņa radītais Paredzētās darbības gaitā, būs zemāks nekā aprēķinātie un Ziņojuma 4.3.6.tabulā norādītie maksimālie trokšņa līmeņi.
- 6.4.4.8. Izvērtējot esošās un Paredzētās darbības radītā trokšņa novērtējumu, secināts, ka ne kūdras lauku sagatavošanas gaitā, ne kūdras ieguves gaitā, pielietojot kādu no Ziņojumā vērtētajām kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvām, nav sagaidāms Trokšņa noteikumos Nr.16 noteikto robežvērtību pārsniegums, tādēļ Paredzētās darbības radītā trokšņa ietekme uz tuvējo dzīvojamo māju teritorijām novērtēta kā neliela un nebūtiska. Ņemot vērā veikto trokšņa novērtējumu, secināms, ka Paredzētās darbības gaitā, pielietojot Ziņojumā vērtētos kūdras lauku sagatavošanas to izstrādei un kūdras ieguves paņēmienus, izmantojot novērtēto tehnikas vienību daudzumu, kā arī plānoto darbu veikšanas laiku, nav nepieciešams veikt specialus trokšņa līmeni ierobežojošus pasākumus.
- 6.4.4.9. Rekomendējams iespēju robežās sadarboties ar AS „Latvijas valsts meži” un piegulošo zemju īpašniekiem un ilgtermiņā vismaz daļēji saglabāt mežu joslu pret tuvākajām dzīvojamām mājām nolūkā mazināt kopējas tai skaitā trokšņu ietekmes.

6.4.4.10. Nemot vērā visu iepriekš minēto un izvērtējot Ziņojumā sniegto informāciju, Birojs norāda, ka nav pamata Paredzētās darbības nepieļaušanai trokšņa robežvērtību pārsnieguma aspektā. Tai pat laikā Birojs uzskata, ka konkrētajā gadījumā saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta (10)daļu darbu veikšanai ir izvirzāmi obligātie nosacījumi:

- a) Paredzētā darbības gaitā, atbilstoši Ziņojumā paredzētajam, nav plānota un līdz ar to, vadoties no piesardzības principa tuvāko māju apkārtnē vienlaikus nav pieļaujama kūdras lauku sagatavošana to izstrādei un kūdras ieguve, lai novērstu iespējamā summārā trokšņa līmeņa paaugstināšanos. Ar Paredzēto darbību saistītās darbības, tajā skaitā kūdras lauku sagatavošanu izstrādei, kūdras ieguvi, pielietojot kādu no Ziņojumā vērtētajām tehnoloģiju alternatīvām, un iegūtās kūdras transportēšanu pieļaujams veikt tikai darba dienās, dienas laikā, kas atbilstoši Trokšņa noteikumiem Nr.16 kvalificējas kā trokšņa rādītājs $L_{\text{diēna}}$ laika posmam no 7:00 – 19:00. Šādi darba organizācijas nosacījumi un paredzētie risinājumi ir jāiekļauj derīgo izrakteņu ieguves projektā un Ierosinātajai jānodrošina to ievērošanu.
- b) Visām Paredzētās darbības realizācijai paredzētajām tehnoloģiskajām iekārtām jāatbilst Ministru kabineta 2002.gada 23.aprīļa noteikumos Nr.163 „Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām” noteiktajām prasībām.
- c) Lai arī pašlaik no Ziņojuma materiāliem neizriet nozīmīgas problēmsituācijas, argumentētu sūdzību saņemšanas gadījumā dzīvojamo māju teritorijās un pie Paredzētās darbības trokšņa ietekmei visvairāk pakļautajām fasādēm veicami mērījumi Trokšņa noteikumu Nr.16 paredzētajā kārtībā un, atkarībā no to rezultātiem, lemjams par troksni slāpējošu pasākumu, tajā skaitā Paredzētās darbības nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību. Pēc papildus pasākumu realizācijas (ja tādi bijuši nepieciešami) jāveic atkārtoti trokšņa mērījumi. Visi trokšņa mērījumu rezultāti iesniedzami Pārvaldē un pašvaldībā, bet trokšņa pārsnieguma gadījumā arī pasākumu plāns, ar kuriem tiks nodrošināta robežlielumu ievērošana.

6.4.5. Derīgā izrakteņa transportēšanas ietekmes:

6.4.5.1. Ziņojumā vērtēts iegūtās kūdras transportēšanas maršruts, tā izvietojums un plānotie būvniecības risinājumi Darbības vietā un Atradnes teritorijā, esošā un plānotā satiksmes intensitāte gan no kūdras atradnes, gan reģionālajiem autoceļiem, kā arī satiksmes intensitātes palielināšanās ietekmes uz apdzīvotām teritorijām visā maršruta garumā. Transportēšana paredzēta darba dienās, darba laikā no plkst. 8:00 – 17:00, galvenokārt izmantojot kravas automašīnas, kuru ietilpība ir 90 m³ (kravas autotransporta masa bez kravas – 15 t, ar kravu – līdz 40 t) un kuras ir pārklātas ar pārsegumu (tentiem), lai pasargātu no pārvadājamā kūdras materiāla putēšanas. Šobrīd Ierosinātāja no Atradnes gada laikā izved ~238 800 m³ iegūtās kūdras, kas vidēji sastāda ~2650 reisu gadā jeb 5300 reisu turp – atpakaļ. Paredzētās darbības gaitā gadā plānots iegūt 120 000 m³ kūdras, kā rezultātā reisu skaits pieaugs par ~1330 reisiem gadā jeb 2660 reisiem gadā turp – atpakaļ, kopā sastādot ~3980 reisu gadā jeb ~7960 reisu turp – atpakaļ. Ziņojumā norādīts, ka reālais reisu skaits būs atkarīgs no kūdras produktu pasūtījumu skaita un apjoma.

6.4.5.2. Atbilstoši Ziņojumā novērtētajam ar esošo darbību saistītā iegūtās kūdras transportēšana sastāda ~2 % gadā no kopējās satiksmes intensitātes uz reģionālā autoceļa P74 (posmā P72 - Aknīste) un ~1% - uz reģionālā autoceļa P73 (posmā

Aknīste – P70). Savukārt, atbilstoši veiktajām prognozēm par Paredzētās darbības gaitā radīto satiksmes intensitātes pieaugumu uz minētajiem autoceļiem, palielinoties izvedamās kūdras apjomam, Paredzētā darbība sastādīs ~3 % gadā no kopējās satiksmes intensitātes uz autoceļa P74 un ~2 % - uz autoceļa P73.

- 6.4.5.3. Esošajos Atradnes Rietumu un Austrumu laukumos ceļi kūdras transportēšanai no lauka ir izveidoti no dzelzsbetona plātnēm. Kūdras transportēšanas ceļš no Rietumu lauka iet gar AS „*Latvijas valsts meži*” īpašumu (zemes vienības kadastra apzīmējums 5625 002 0116) un Ierosinātās īpašumu (zemes vienības kadastra apzīmējums 5625 002 0004), bet no Austrumu lauka kūdras izvešanai tiek izmantots AS „*Latvijas valsts meži*” piederošs ceļš ar grants segumu. Darbības vieta tās ZR robežojas ar esošo Austrumu lauku, gar kura malu ir izveidots ceļš no dzelzsbetona plātnēm. Tādēļ kūdras transportēšanai no plānotā ieguves lauka tiks izmantots esošais Austrumu lauka transportēšanas maršruts. Tuvākās dzīvojamās mājas „*Saules*” atrodas ~600 m no plānotā ieguves laukuma un ~800 - ~1000 m no iegūtās kūdras transportēšanas maršruta (posmā no Darbības vietas līdz reģionālajam autoceļam P74). Ziņojumā norādīts, ka, atbilstoši pašvaldības sniegtajai informācijai, viensēta „*Saules*” šobrīd nav apdzīvota. Ņemot vērā, ka Darbības vietai tuvākās dzīvojamās mājas atrodas pietiekami lielā attālumā un Darbības vietu ieskauj mežainas teritorijas, nav sagaidāms, ka iegūtās kūdras transportēšana no ieguves vietas līdz autoceļam P74 var atstāt būtisku negatīvu ietekmi uz tuvumā esošo viensētu iedzīvotājiem.
- 6.4.5.4. Ziņojumā vērtētais Paredzētās darbības gaitā iegūtās kūdras transportēšanas maršruts ārpus Atradnes teritorijas sakrīt ar jau esošo iegūtās kūdras transportēšanas maršrutu no Atradnes Rietumu un Austrumu iecirkņiem. Iegūtā materiāla transports ārpus Atradnes teritorijas ~10 km garumā līdz Ierosinātās kūdras fabrikai Aknīstes novada Aknīstes pagasta īpašumam „*Aerodroms*” virzās pa valsts reģionālajiem autoceļiem P74 (Siliņi – Aknīste – Lietuvas robeža) un P73 (Vecumnieki – Nereta - Subate) ar asfalta segumu un pašvaldības autoceļu ar grants segumu.
- 6.4.5.5. Transportēšanas maršruts no Atradnes pa reģionālo autoceļu P74 virzās galvenokārt caur lauksaimniecības zemēm, arī mežu teritorijām. Šajā posmā autoceļa tuvumā atrodas samērā daudz dzīvojamo māju, kuru attālums līdz autoceļam norādīts Ziņojuma 4.2.1.tabulā. Astoņas no viensētām atrodas mazāk kā 100 m attālumā no minētā autoceļa, tajā skaitā piecas viensētas („*Priednieki*”, „*Dzeņi*”, „*Rudzīši*”, „*Ancīši*”, „*Aizkārkļi*”), kuras atrodas tuvāk kā 60 m, attālumā, kas sakrīt ar 1997.gada 5.februāra likumā „*Aizsargjoslu likums*” (turpmāk Aizsargjoslu likums) noteikto aizsargjoslas platumu gar valsts reģionālajiem autoceļiem, vai pat tieši blakus autoceļam. Pēc ~8 km autoceļš P74 pieslēdzas reģionālajam autoceļam P73, tādējādi transportēšanas maršruts šķērso Aknīstes pilsētas ZA daļu, kuras izmantošana atbilstoši Teritorijas plānojumam ir savrupmāju apbūves un daudzdzīvokļu dzīvojamās teritorijas, palīgsaimniecību, sabiedrisko iestāžu un darījumu iestāžu teritorijas. Pēc ~1,2 km pa autoceļu P73 transportēšanas maršruts nogriežas uz ZA, uz pašvaldības autoceļu, kas ved uz Ierosinātās kūdras fabriku.
- 6.4.5.6. Paredzētās darbības gaitā radīto gaisa kvalitātes un trokšņa līmeņa izmaiņu novērtējums no kūdras transportēšanas sniegts Ziņojuma 4.2. nodaļā. Gaisa piesārņojuma līmeņa novērtēšanai izmantoti VSIA LVGMC sniegtie dati par meteoroloģiskajiem apstākļiem un esošo gaisa piesārņojuma līmeni (Ziņojuma 7.pielikums), kā arī veikti aprēķini, kas ietverti Ziņojuma 4.1.3.apsakšnodaļā, tajā skaitā aprēķini daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} emisiju daudzumam no transportēšanas pa 0,7 km garo AS „*Latvijas valsts meži*” piederošo piebraucamo ceļu ar grants segumu Atradnes Austrumu laukā. Gaisu piesārņojošo vielu izkliedes aprēķini veikti izmantojot datorprogrammu *AERMOD View* (izstrādātājs – *Lakes Environmental*, beztermiņa licence AER0006618). Savukārt transporta radītā trokšņa novērtējumam

un modelēšanai izmantota trokšņa prognozēšanas un kartēšanas programmatūra *SoundPLAN Essential* (Izstrādātājs - *Braunstein + Berndt GmbH*, licences Nr.7073). Autoceļu satiksmes radītā trokšņa novērtēšanai izmantota Francijā izstrādātā aprēķinu metode „*NMB-Routes-96 (SETRA-CERTU-LCPC-CSTB)*”, kas atbilst Trokšņa noteikumos Nr.16 1.pielikumā noteiktajām izmantojamajām metodēm vides trokšņa rādītāju noteikšanai. Vides trokšņa novērtēšanai un kartēšanai piemērots diennakts trokšņa rādītājs L_{diena} , kas raksturo dienas laikā radīto diskomfortu (A-izsvartais ilgtermiņa vidējais skaņas līmenis (dB(A)), kas norādīts standartā LVS ISO 1996:2:2008 „*Akustika. Vides trokšņa raksturošana, mērīšana un novērtēšana. 2.daļa: Vides trokšņa līmeņu noteikšana*” un noteikts, ņemot vērā visas dienas (kā diennakts daļas) gada laikā.

- 6.4.5.7. Vērtējot sagatavotās gaisu piesārņojošo vielu izkliedes kartes esošajai un plānotajai situācijai transportēšanas maršrutā (Ziņojuma 8.5.pielikums), secināts, ka galvenie esošā gaisa piesārņojuma avoti ir mobilie piesārņojuma avoti, kā rezultātā augstākās gaisa piesārņojuma koncentrācijas konstatētas uz reģionālajiem autoceļiem P74 un P73 un to tiešā tuvumā, kā arī stacionārie piesārņojuma avoti Aknīstes pilsētā. Izkliedes aprēķina rezultāti no kūdras transportēšanas parādīti Ziņojuma 4.1.16.tabulā. Atbilstoši veiktajam novērtējumam ne esošā, ne prognozētā gaisa piesārņojošo vielu maksimālā summārā koncentrācija, palielinoties satiksmes intensitātei transportēšanas maršrutā no Darbības vietas uz Ierosinātās kūdras ražotni, nepārsniegs Gaisa kvalitātes noteikumos Nr.1290 noteiktos gaisa kvalitātes robežlielumus. Tādēļ var secināt, ka Paredzētās darbības gaitā iegūtās kūdras transportēšanas radītās gaisa kvalitātes izmaiņas būs nebūtiskas un neatstās jūtamu ietekmi uz gaisa kvalitāti transportēšanas maršrutam piegulošajā teritorijās.
- 6.4.5.8. Autotransporta radītā trokšņa līmeņa izmaiņu novērtējuma rezultātā secināts, ka viensētās, kuras atrodas iegūtās kūdras transportēšanas maršruta tuvumā vai tieši pie autoceļiem (līdz 60 m no tā), nav sagaidāms, ka Paredzētās darbības ietekmē, palielinoties kravas automašīnu reisu skaitam no Darbības vietas uz Ierosinātās kūdras ražotni, ievērojami palielinās autotransporta radītā trokšņa ietekme. Esošās trokšņa līmeņa vērtības (L_{diena}) un aprēķinātais trokšņa līmenis, Paredzētās darbības gaitā palielinoties kravas transporta ietekmei, transportēšanas maršrutam piegulošajās teritorijās esošajās viensētās parādīts Ziņojuma 4.2.6.tabulā. Aprēķinātie rezultāti parāda, ka, palielinoties kravas transporta reisu skaitam, trokšņa līmenis palielināsies, tomēr tā palielinājums attiecībā pret jau esošo situāciju ir kopumā neliels – vidēji 0,2 – 0,3 dB(A) robežās, maksimālais palielinājums ir pie viensētas „*Liepas*”, kur aprēķinātais trokšņa līmenis palielināsies par 1,4 dB(A), taču tas būs ievērojami zemāks par spēkā esošo normatīvu. Secināts, ka neskatoties uz kravas transporta pieaugumu, gandrīz pie visām dzīvojamajām mājām transportēšanas maršruta tuvumā Trokšņa noteikumos Nr.16 noteiktie trokšņa robežlielumi dzīvojamās apbūves teritorijās netiks pārsniegti, izņemot pie viensētām „*Rudzīši*” un „*Aikārkļi*”, kas attiecīgi atrodas 10 un 7 metru attālumā no transportēšanas ceļa. Ziņojumā aprēķināts, ka pie minētajām mājām trokšņa līmeņa pārsniegums konstatēts jau esošajā situācijā. Pie mājām „*Rudzīši*” aprēķinātā esošā trokšņa līmeņa vērtība (L_{diena}) ir 62,8 dB(A), bet pie mājām „*Aizkārkļi*” – 61,6 dB(A), kas jau pie esošās situācijas Trokšņa noteikumos Nr.16 noteikto pieļaujamo dienas (L_{diena}) robežvērtību - 55 dB(A), pārsniedz par vairāk kā 5 dB(A), un, palielinoties kravas autotransporta plūsmai palielināsies vēl par ~0,2 dB(A). Tomēr Ziņojumā vērtēts, ka iepriekš minētās dzīvojamās mājas, tāpat arī dzīvojamās mājas „*Priednieki*”, „*Dzeņi*” un „*Ancīši*”, atbilstoši Aizsargjoslu likumam, atrodas valsts reģionālā autoceļa P74 aizsargjoslā, kuras platums lauku apvidos no ceļa ass uz katru pusi ir 60 m. Atbilstoši Trokšņa noteikumu Nr.16 2.pielikumam aizsargjoslās gar autoceļiem vides trokšņa

robežlielumi uzskatāmi par mērķlielumiem. Līdzīga situācija ar trokšņa līmeņa palielināšanos modelēta arī transportēšanas maršruta posmā, kas iet caur Aknīstes pilsētas ZA daļu (Ziņojuma 4.2.2. un 4.2.3.attēls), kur, palielinoties kravas autotransporta intensitātei, nedaudz palielinās arī aprēķinātais trokšņa līmenis, taču tā palielinājums, salīdzinājumā ar esošā transporta radīto troksni, ir nebūtisks.

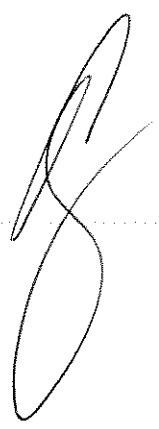
- 6.4.5.9. Birojs secina, ka ar kūdras ieguves lauku paplašināšanu saistītās iespējamās ietekmes pakārtoti ietver iespējamu kravas automašīnu plūsmu palielinājumu, kas pašlaik vienmērīga režīma darba laikā vidēji ietver aptuveni 5 kravas automašīnas dienā abos virzienos, kas vērtējams kā daži procenti no kopējās automašīnu plūsmas un 4 – 6 % pieaugums kravas automašīnu kopējā plūsmā. Biroja ieskatā atkarībā no pieprasījuma un sezonas, autotransporta plūsma var būt daļēji mainīga, taču kopumā Paredzētās darbības pieaugums uz tuvākajiem autoceļiem uzskatāms par relatīvi nelielu. Atbilstoši veiktajam Paredzētās darbības ietekmes uz transporta intensitātes palielināšanos kūdras transportēšanas maršrutā novērtējumam, secināts, ka ar Paredzēto darbību saistītā iegūtā materiāla transportēšana neprasa jaunu ievērojama garuma autoceļu izbūvi ārpus esošās un Paredzētās darbības vietas, un tā neradīs būtiskas izmaiņas kopējā transporta radītā gaisa piesārņojuma un trokšņa līmenī, ko galvenokārt veido transportēšanas maršrutā esošā satiksmes intensitāte uz valsts reģionālajiem autoceļiem un Aknīstes pilsētā, kas nav saistāma tikai ar kūdras transportēšanu. Salīdzinot ar jau esošo situāciju, Paredzētās darbības gaitā nav sagaidāma būtiska ietekme uz gaisa kvalitāti un vides troksni, apkārtējās vides stāvokļa pasliktināšanos transportējamās kūdras maršrutam piegulošajās teritorijās. **Tādēļ Birojs uzskata, ka, nodrošinot Ziņojumā paredzētos transportēšanas laikus nav nepieciešams izvirzīt papildus obligātos nosacījumus iegūtā materiāla transportēšanas ietekmes mazināšanai, ja netiek nozīmīgi palielināts plānotais kopējo reisu skaits kūdras izvešanai no Atradnes, tajā skaitā tās Rietumu un Austrumu laukiem, kas norādīts Ziņojumā un šajā atzinumā, kā arī tiek ievērots Ziņojumā un atzinumā iekļautais pasākums, ka kravas automašīnas, kuras tiek izmantotas kūdras transportēšanai, tiek pārklātas ar speciāliem pārklājiem (tentiem), lai novērstu iegūtās kūdras putēšanu. Citi pasākumi, kas attiecas uz Paredzētās darbības gaitā radītā gaisa piesārņojuma un vides trokšņa samazināšanu iekļauti jau Ziņojumā un šī atzinuma 6.4.3. un 6.4.4.punktā. Līdz ar to darbības Ierosinātājam jānodrošina Ziņojumā paredzētie risinājumi, bet jaunu papildus platību apguves un ar to saistītu ieguves apjomu un kravu pārvadājumu būtiskas intensitātes palielināšanās gadījumā atkārtoti jāvērtē Pārvaldē, lai lemtu par papildus nosacījumu vai sākotnējā izvērtējuma nepieciešamību.**

Rezumējoši Birojs secina, ka Ierosinātāja ir izvērtējusi risinājumus Paredzētās darbības realizācijai, kā arī identificējusi un novērtējusi sagaidāmās ietekmes vairākos aspektos, tajā skaitā – uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, augsnes struktūras un mitruma izmaiņām un mūsdienu ģeoloģisko procesu attīstību, ietekmes uz bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, ietekmes uz gaisa kvalitāti un troksni. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni, izvērtētas divas kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas – gabalkūdras ieguve ar griešanas paņēmieni un frēzkūdras ieguve ar frēzēšanas paņēmieni. Lai arī Ziņojumā norādīts, ka primārais kūdras ieguves veids Paredzētās darbības gaitā ir gabalkūdras ieguve, novērtējuma rezultātā secināts, ka arī pielietojot frēzēšanas paņēmieni, nav konstatēti tādi izslēdzošie faktori, kas nepieļautu vajadzības gadījumā Ierosinātājam Lielā Aknīstes purva izstrādē pielietot frēzēšanas tehnoloģiju. Paredzētās darbības novērtējuma rezultātā secināts, ka nav pamata kopumā aizliegt Ierosinātājas plānoto darbību, tai pat laikā ir jānodrošina Ziņojumā paredzētos vai tiem līdzvērtīgus risinājumus Paredzētās

darbības īstenošanai, vides kvalitātes nodrošināšanai un savlaicīgai ietekmes uz vidi novēršanai un samazināšanai, kā arī Biroja noteiktos nosacījumus, ar kādiem darbība ir īstenojama, ja tiek saņemts paredzētās darbības akcepts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Direktors

A. Lukšēvics

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop at the bottom and a series of smaller, overlapping loops above it, crossing the horizontal dotted line.

2016.gada 18.maijā

